

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: De verschijning van het eerstvolgend nummer. — Aan de Leden der Afdeling Den Haag van „Oost en West”. — Draadloze Kerst- en Nieuwjaarsgesprekken met Ned-Indië. — In Hoogere Sferen, door A. Bouman (vervolg). — Van Week tot Week — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvuist. — Persoverzicht uit de Indische Bieden: Uit de Europ. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemde. — Berichten der Afdelingen: I. Apeldoorn, II. Bergen op Zoom, III. Breda, IV. 's-Gravenhage, V. Groningen en Ommelanden, VI. Rotterdam. — Mededeelingen: I. Van het Dagel. Bestuur, II. Van de Redactie, III. Van het Inform.-Bur. — Mutatiestaat van 11 tot 18 December.

De verschijning van het eerstvolgend nummer

In verband met de Kerstdagen zal het volgende nummer van het „Koloniaal Weekblad”, in plaats van op Donderdag 26, verschijnen op Dinsdag 24 dezer. Het zal op prijs worden gesteld, indien onze medewerkers ditmaal hun kopij op Vrijdag 20 dezer willen toezenden.

Aan de Leden der afdeling Den Haag van „Oost en West”

In het belang der administratie en ter vermindering van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de verschuldigde contributiegelden rechtstreeks te voldoen aan den Secretaris-Penningmeester der afdeling, den Heer J. C. BAUDOIN, Jac.-Hopstraat 12, alhier, giro no. 135120, — en dus NIET aan het Algemeen Secretariaat.

Draadloze Kerst- en Nieuwjaarsgesprekken met Nederl.-Indië.

Op verzoek van verscheidene leden laten wij hier volgen een overzicht van de voorwaarden waaronder de P.T.-dienst de gelegenheid heeft geopend via den radiotelefoondienst Kerst- en Nieuwjaarsgesprekken met Indië te voeren.

De kosten dezer gesprekken bedragen 15 gulden, ongeacht het kantoor in Indië, waarvoor het gesprek is aangevraagd. Zonetaksen worden daarbij niet geheven.

Indien de opgeroepene niet verschijnt, is door den aanvrager een bedrag van f 7.50 verschuldigd.

Eenzelfde bedrag is verschuldigd, indien een aanvraag wordt ingetrokken nadat de belanghebbenden omtrent het tijdstip van spreken zijn ingelicht.

De gespreksduur is bepaald op 2 minuten, zonder gelegenheid tot verlenging. In verband met het karakter van deze gesprekken wordt daarbij de behandeling van zakelijke aangelegenheden niet toegestaan. Dringende en ijlgesprekken zijn niet toegelaten.

Tot niterlijk 31 December 1929 wordt de gelegenheid tot het indienen van aanvragen voor deze gesprekken opengesteld.

Het publiek moet er echter op worden gewezen, dat het gewenscht is, de aanvragen zoo vroegtijdig mogelijk in te dienen.

De afwikkeling dezer gesprekken, waarmede

PRINCESSE-SCHOUWBURG

's-GRAVENHAGE - Dir.: HUGO HELM

Iederen avond 8 uur - Zondag 2 en 8 uur

Wenn der weisse Flieder ieder blüht

FRITZ HIRSCH OPERETTE

wordt aangevangen op 23 December a.s., geschiedt vóór en na de volbetaalde gesprekken en wel naar de volgorde van het tijdstip, waarop de aanvragen zijn ingediend. Met de wenschen van het publiek om op een bepaalden dag te spreken, zal zooveel mogelijk rekening worden gehouden. Een bepaalde spreekdag kan echter niet worden gewaarborgd. Het publiek zal zoo tijdig mogelijk in kennis worden gesteld met den dag en het uur, waarop het gesprek zal worden gevoerd.

De onderwerprijke gesprekken kunnen alleen worden gevoerd in de voor bovengenoemden telefoondienst speciaal ingerichte spreekcellen in Nederland en in Indië.

Op Zondagen, beide Kerstdagen, alsmede den Nieuwjaarsdag zijn de kantoren voor bovengenoemden telefoondienst gesloten.

In Hoogere Sferen,

door

A. BOUMAN.

(Vervolg).

Opeens zag ze Sina voor haar staan met een brief. Zwijgend reikte ze Jo het couvert over en ging met Nansje spelen. 't Was een brief van Henry. Hij was niet lang, maar Henry had er zijn hart in gelegd.

„... ik begrijp nu, waarom je bent weggeleerd; 't is zoo erg leeg in ons huis...

„Maar over eenige weken ben ik weer baas over mijn tijd, over onze tijd.

„Ik zal je niet meer schrijven, maar wéét, dat mijn gedachten, als ik even vrij ben, bij je zijn en dat ik, als ik mijn oogen sluit, jou voor me zie, zooals je toen was in ons leven: frisch als een van de rozen in je moeders tuin.

„Ik ben een slechte man voor je geweest, mijn meisje en... ik ben een slechte vader geweest voor ons kind. Weet je, dat ik me van haar niet eens een duidelijk beeld kan vormen?

„Jouw schim zie ik vaak door het leeg huis dwalen, maar Nansje... zou ik haar herkennen, als ik haar alleen zag?

„Jo, ik kom je over eenige weken halen, jou en ons kind en dan zijn we voor elkaar.”

Ze voelde haar keel samenknijpen, terwijl tranen haar in de oogen kwamen. Ze sloot de oogen en probeerde zich hem voor te stellen, zooals hij nu zou zijn, zoo alleen in het stille, ongezellige huis. Maar het gelukte haar niet.

Plots zag ze wel duidelijk licht omlind zijn forse gestalte in een grijs pak afsteken tegen een helder blauwe lucht en verre bergen. Waar had ze hem toch zoo gezien?

Het Weekblad dat sinds 55 jaar aan de spits gaat der Ned. Geïllustreerde bladen, is:

EIGEN HAARD

EIGEN HAARD

dat uitmunt door smaakvolle verzorging en boeienden inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

JOS. D. NETTEN & Co. - IN EFFECTEN

Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Tel. 31201

EFFECTEN COUPONS VREEMD GELD

P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15 Den Haag

Groote sorteering **HEEREN-, JONGENS- en KINDERKLEEDING**

Spec. Afdeling v. **KLEEDING NAAR MAAT** SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

BRILLEN :: PINCENEZ

KIJKERS FOTO PROJECTIE

P. W. HIELE

Hofleverancier

Zeiss Punktal LANGE JANSSTR. 27 - UTRECHT

Stoomwasscherij „ZUIDERPARK”

DE LA REYWEG 206-208 :: DEN HAAG
Firma J. WESTENDORP STREEDER

Repatriërenden, vraagt bij ons eerst prijsopgave en condities aan!

HET IS NUTTIJ D

voor een **BONTMANTEL!**

Wij leveren eerste klas Bontmantels met garantie voor uiterst billijke prijzen. — Groote sorteering

Persianer, Nerz-murmél, Veulen, Mol, Seal, Seal-Electric, enz., enz.

VAKKUNDIG REPAREREEN - MODERNISEEREN

„GALERIE MODERNE” SCHEVENINGEN

GEVERS DEYNOOTPLEIN 16-17-18

Ook des winters geopend - Telefoon 54169

ZICHTZENDINGEN OP AANVRAAG

SPECIAL HUIS VOOR HET BETERE GENRE

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en abonneert U op den huisvriend van jong en oud

EIGEN HAARD

Vraagt proefabonnement bij de Administratie: Drukkerij v.h. DE ERVEN LOOSJES, Ged. Oude Gracht 88, HAARLEM

GRONINGEN

Linnenmagazijn „T SPINNEWIEL”

L. VAN POPPEL - GRONINGEN
Oude Boteringestraat 14 - Tel. 3576

TAFEL- EN BEDLINNEN
TRICOTGOEDEREN 5827
HUISHOUDGOED - BÉBÉGOED

Beslist krimprijke wollen Ondergoederen - Indische uitrustingen
Huwelijks- en Bébé-uitzetten -
Prima kwaliteiten - Billijke prijzen

**BEZOEKT
ZUIDLAREN**
(Drente bij Groningen)

**HOTEL
VAN ESS**

EERSTERANGS FAMILIEHOTEL
GARAGE :: TELEFOON 1

J. BECKER - GRONINGEN

Oude Ebbingestraat 52 - Tel. 997 - Opgericht 1875

Speciale magazijnen voor Verlichting, Verwarming en Sanitair.

Vakkundig personeel. 5825

**N.V. MESDAG & Zn's
EFFECTENKANTOOR**

OUDE BOTERINGESTRAAT 17 - GRONINGEN
GEVESTIGD 1850

Directie: Mr. J. KOOL en Mr. G. MESDAG.

Deposito - Rekening-Courant - Vreemd Bankpapier - Reiscrédietbrieven - Assurantiën
Kluisinrichting - Bewaarplaats voor koffers en eigen brandkasten. 5826

LEIDEN

VIOOL-INSTITUUT

Directeur Adolf Brunt - Nieuwe Rijn 10, Leiden

PRIVE-LESSEN: 5888

AANVANGKLASSE vanaf f 4.- p. m.
MIDDELKLASSE vanaf f 5.- p. m.
KUNSTKLASSE vanaf f 6.- p. m.
SOLOKLASSE vanaf f 7.- p. m.

N.V. „MEUBELKUNST”

MODERNE WONINGINRICHTINGEN
„Indanthren” Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect.
Eigen fabriek. Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
TOONKAMERS: 5879
WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TELEF. 524

Fa. P. S. ANES, Brandstoffenhandel

Contractante der Staatsmijnen in Limburg

Verkoop van uitsluitend EERSTE KWALITEITEN brandstoffen 5875

OUDE HEERENGRACHT 19, LEIDEN, TEL. 587

VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN

IS HET BROOD UIT DE BROODFABRIEK
„DE ZEEUW”
HET MEEST GEVRAAGD 5877

KORTE MARE 22 - TEL. 1411

H. C. VREEKEN - LEIDEN

RIJNSBURGERWEG 121 - TELEFOON 2007

KOLONIALE WAREN COMESTIBLES
FIJNE VLEESCHWAREN 5896
DELICATESSEN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

W. F. ENGELS

TEL. 223 - HEERENGRACHT 60 - LEIDEN

LOOD- EN ZINKWERKEN
.. GAS- EN WATERLEIDING .. 5881
SANITAIRE INRICHTINGEN

HAARLEM

H. J. FEIJE

HAARLEM :: TELEFOON 11292

Speciaal ingericht voor verhuizingen en bergplaats voor inboedels - Stalhouderij - Transporthandel
Goederenvervoer - Eigen motorbooten voor passagiers en vrachtdienst. 5843

ABR. MEIJER

GROOTE HOUTSTRAAT 16 - HAARLEM - TEL. 10476

OUDESTAAL ADRES VOOR

JAEGER ONDERGOEDEREN: Merk Jansen & Tilanus
„ Wilh. Bengel Söhne
DAMES ONDERGOEDEREN: „ Ribana
„ Miranda
KOUSEN EN SOKKEN 5842

Fa. Hk. VAN NIEL Czn. - SCHILDERS

Schagchelstraat 30-32 - Telefoon 11404 - Haarlem
Opgericht 1857.

Laat uw schilderwerk door onze firma uitvoeren en wij garanderen U dan, dat U in alle opzichten tevreden zult zijn. 5856

STOOM WASCH- EN STRIJKINRICHTING

W. H. KLOES & ZONEN

SCHEEPMAKERSDIJK No. 32

TELEFOON 13592 - HAARLEM

SPECIALE AFDEELING FIJNGOED 5870

W. J. VAN BUCHEM - HAARLEM

SPEKSTRAAT Nos. 3-5 TELEFOON No. 11494

Magazijn van: Sponsen, Zeemleder, Bezems, Boenders, Dweilen, Tafels, Trappen, Droogrekken, Vuilnisbakken en -emmers, Strijkplanken, Mouwplanken, Slijplanken, gegalvaniseerde en émaille artikelen. Bedkruiken, Speelgoederen, Mandenwerk en Tuinmeubelen. 5850

PROFANE EN RELIGIEUZE KUNST

B. H. STEFFENS

ZIJLSTRAAT 65 - TEL. 14340 - HAARLEM

ETSSEN EN GRAVURES

N.V. HAARL. MELKINRICHTING „DE SIERKAN”
ZIJLWEG 2-8

SIERKAN'S MELK EN MELKPRODUCTEN
DE BESTE

HAARLEM, Tel. 10831-12535 (bestellingen Hoofdkantoor)
ZANDVOORT, Tel. 46, HEEMSTEDÉ, BLOEMENDAAL,
AERDENHOUT 5847 BENTVELD

Fa. A. BLOKDIJK & Zn. - HAARLEM

Opgericht 1900 - Gasthuisstr. 17 - Tel. 10264

LOOD- EN ZINKWERKERS

Sanitaire inrichtingen - Koud- en Warmwater-,
Gas- en Electriche leidingen. 5848

15151

FOTOGRAFIE FORTGENS
HAARLEM

GED-OUDEGRACHT 26
TELEF.

UW Adres

voor opnamen aan HUIS en in het ATELIER

K. E. VAN HUIZEN & Co. - HAARLEM

ZIJLSTR. 6 - TEL. 10630 - POSTGIRO 10635

KOLONIALE EN GRUTTERSWAREN
DELICATESSEN - FIJNE VLEESCHWAREN
CONSERVEN 5869

J. Voet.
JUWELIER
GR. HOUTSTRAAT 165
OPGERICHT 1856

VAN BREEMEN'S BRANDSTOFFENHANDEL

NEEMT PROEF MET ONZE
EERSTE KWALITEITEN

BAKENESSERGRACHT 78 SCHOUWTJESLAAN 23
TEL. 10070 TEL. 10848
HAARLEM 5841

J. SMIT & ZONEN
HAARLEM

medestr. 45 - Wagenweg 108
Tel. 10876 Tel. 11633

Botermarkt 19
Tel. 12133 5835

W. C. BERGISCH - BANDAGIST

NASSAUSTR. 12 rd. - TEL. 11288 - HAARLEM

BREUK- EN BUIKBANDEN NAAR MAAT
Specialiteit in Corset-Buikband-combinatie

Alleenverkoop voor Haarlem en omstreken van de Meyrignac Breukbanden. 5840

VERLOFGANGERS UIT INDIE

benutten een gedeelte van hun Verloftijd, voor het volgen van PRIVE- en CLUBLESSEN aan de bekende INSTITUTEN

8-5291

„SCHOEVERS”

DEN HAAG - STADHOUDERSPLEIN 3 en 7 a - TEL. 52594
Amsterdam: Nic.-Witsenstraat 3 - Van-Baerlestraat 13
Rotterdam: N. Binnenweg 167 - Groningen: O. Ebbingestr. 1 b

STENO - TYPEN - BOEKHOUDEN - FRANSCH - DUTSCH - ENGELSCHE - ESPERANTO

De laatste anderhalf jaar in Indië waren langs haar heen gegaan als een reeks van stille, doffe dagen.

Na de heerlijke reis, haar huwelijksreis, van Holland over Zwitserland en Italië naar Indië, waarop zich voor haar een wereld had geopend, zooals ze zich die nimmer had gedroomd, was ze in hun groot, ongezellig Indisch huis gekomen.

Indië, waarvan ze slechts de kustplaatsen op hun doorreis naar Celebes had gezien, was haar erg legengevallen.

Haar huis, dat in niets deed denken aan haar gezellig home, was haar echter een nog grootere desillusie geweest.

Indië leek haar een vreemd, ja haar vijandig gezind land. De felle zon deed haar oogen pijn en schroeide haar zachte huid. De haar onbekende bloemen en de hardgroene kleur van boomen en gras stootten haar af. De scherpe contouren der bergen misten alle bekoring voor haar, die was opgegroeid in de vochtige laaglanden vol teere, fijne kleurschakeeringen in luchten en op velden.

Henry had haar weinig van dit land verteld; hij had slechts geklaagd over de ellendige hitte.

Toen Henry den tweeden dag van hun verblijf in Makassar van kantoor thuis kwam, had hij heel ernstig met haar gesproken. Hij moest zijn zieken baas, die met den meesten spoed naar Holland moest, vervangen en... voor twee werken. Hij had haar gevraagd of ze hem zoolang aan het werk wilde overlaten, waaronder hij zijn schouders moest zetten. Ze had er in berust, ze had het op zich genomen haar man zijn taak met niets te verzwaren en hem met niets lastig te vallen.

Maar ze was te jong en te vreemd in het land geweest om zich aan te passen aan het leven hier, ze had zich ook geen afleiding weten te zoeken. Zoo was toen haar eenzaam leven begonnen, dat, zooals gebleken was, te zwaar was geweest.

Lang bleef ze nog bij het lavendelbedje staan, tot haar oogen afdwaalden naar den Lompo Batang. Ze gleden over de hooge toppen, waarboven een donzige wolk hing, die een doorzichtige schaduw wierp over heuvelruggen en dalen.

Met volle teugen ademde ze de frissche berglucht in en langzaam vergleden de herinneringen en voelde ze zich hier in deze sprookjesachtig mooie omgeving, hóóg boven en ver van zorgen, moeilijkheden en teleurstelling...

Toen laat in den middag Van Zwieten bepakt en beladen van zijn tocht terugkeerde, kwamen de logées vol belangstelling aantolpen. Opgetogen vertelde hij Mayer van een heel onverwachte ontmoeting met een anoa of gemsbuffel²⁾, die helaas was gevlucht vóór hij zijn kodak op hem had kunnen richten.

Al pratende spreidde hij zorgvuldig den inhoud van de trommels en de mand op zijn tafel uit. Zijn krachtige, bruinverbrande handen schenen hierbij de teere bloemen te liefkoozen.

De toeschouwers, weinig bekend met de Indische flora, slaakten menigen uitroep van verrassing, op het gezicht van zooveel „lieve bloemen”, die bijna even mooi waren als de Hollandsche. Nooit te voren hadden zij ze hier gezien. Vele leken op oude bekenden.

Daar lagen, zooals ze zeiden, een roze rhododendron³⁾, een zacht lila, grootbloemige pinksterbloem⁴⁾ en eenige Indische edelweiss⁵⁾.

Hoewel ze geen botanici waren, was het hun aan te zien, dat ze er genoeg in vonden eenige gelijkenis aan te treffen met enkele aan hen bekende planten uit hun vaderland.

De doctor scheen het prettig te vinden zooveel belangstelling te zien voor zijn geliefde planten en vol verrukking toonde hij een kleine, rozebloemige zonnedauw⁶⁾.

„Wat zegt U van dit allerliefste, geestige plantje? Zonnedauw noemen we haar en wat zegt die naam...”

Midden in zijn zin brak hij af, toen hij Jo bemerkte, die ook bij de tafel was komen staan. Snel greep hij naar een busje, dat uit zijn borstzak pulde en voorzichtig haalde hij er een bosje frissche, diepblauwe vergeet-me-nietjes uit⁷⁾.

Hij reikte ze haar over en zei: „Ik had ze U beloofd.”

Verrast keek ze hem aan. Haar handje trilde licht, toen zij de bloempjes aannam.

„Dank U!” zei ze blij en met warmte.

De andere gasten, vooral de twee dames, gaven uitbundig licht aan haar bewondering en verbaasden zich, dat zulke mooie, blauwe en heusch echte vergeet-me-nietjes zóó maar in het wild in Indië voorkwamen.

Van Zwieten keek toen op van zijn schatten en zei ernstig:

„Verwondert dat U? Weet U, dat in Indië een

weelde van bloemen! Een ontzaglijke weelde! In de meeste tuinen treft men slechts importbloemen, omdat de meesten van U Holland in Indië willen hebben... U zet oude bekenden om U heen, die U helpen moeten U hier thuis te gevoelen. Het mooie Indië met zijn grooten plantenschat blijft U zoo vreemd, jammer.”

„Maar”, bracht een der dames in het midden, „we weten vrijwel niets van de enkele Indische bloemen af en niemand kan ons ooit een naam noemen.”

„Wat geeft dat, Mevrouw?” antwoordde hij hierop met warmte. „Als een bloem U boeit, doet het er toch niets toe wat haar soort is of hoe ze heet? U vindt haar mooi en daarom wilt U haar bij U hebben om ervan te genieten. U weet niet, hoe uw huis zal opleven door de bijzondere, heldere kleuren van de meeste onzer Indische bloemen. Zij brengen warmte, gloed in ons hart en dit doet zoo goed.”

Jo had hem aangekeken toen hij zoo sprak en zacht rose kleurden zich haar wangen. Wat had zij die warmte en gloed gemist in haar huis en in haar hart.

Voor Jo vlogen de dagen om. Zij werd met den dag frisscher en vroolijker.

Van Zwieten zocht vaak haar gezelschap en zij vond dit verre van onaangenaam. Hij was vol attentie voor haar.

Van zijn zwerftochten bracht hij altijd iets voor haar mee. Nu eens waren het warm-roode wilde balseminen, die, zooals hij zeide, bij haar zacht grijs japonnetje goed kleurden; dan weer was het een slinger hemelsblauwe winde-kelken⁸⁾, die dezelfde kleur hadden als haar oogen.

Voor allen werd het een gezellige tijd. Men begon meer belang te stellen in de omgeving en de doctor werd nimmer moe al hun vragen te beantwoorden. Als hij er op uit trok, wandelden de gasten dikwijls een eindje met hem mee en 's middags beklom men samen een hoogen heuveltop naast het hotel om van daar de zon te zien ondergaan in een ongelooflijken gloed, terwijl de berghellingen zich kleurden in de teerste nuances van violet en magenta tot het diepste cobaltblauw toe.

Het was daar boven zoo mooi.

Het leven-van-allen-dag gleed langs hen af en stil, in intense bewondering aanschouwden zij het ópleven en het langzaam vervagen der heerlijke kleuren tot de nacht kwam dalen...

De Westmoesson was in aantocht. Er was iets onbeschrijfelijk milds in de lucht gekomen en plotseling had men de cassia's in vollen bloei aangetroffen.

Met armen vol jong goud⁹⁾ en zacht-roze¹⁰⁾ waren de wandelaars thuisgekomen en ze hadden de eetkamer in een zoetgeurend feestzaaltje herschapen. Vroolijk en lustig klonken hun stemmen en opgewekt waren de blozende gezichten.

Toen viel na een drukkenden middag de eerste regenbui in al haar jonge kracht en overmoed.

Jo dronk den frisschen aardgeur in en voelde plotseling den ópbloei buiten en in haar...

Van Zwieten zag haar stralend gezichtje en zei: „Wat doet de lente ons toch 'n goed! Ik zal U meenemen naar beneden om de lente, de Indische lente te zien.”

Toen na de eerste regens de lucht, gezuiverd van stof, ijl en licht was, zou een tocht naar de Haraeng Loh, een door de bevolking als heilig beschouwd plekje, ondernomen worden.

Mayer had voor een zestal goede paarden en zadels gezorgd en zoo steeg het gezelschap dan na het middagmaal op.

Het was heerlijk buiten. Zoo ver was de horizon en zoo héél wijd leek de wereld aan hun voeten.

Men wees elkaar onder het rijden Bonthain in het Oosten, Djenepono in het Zuiden, de baai van Aroeng Kéké met het eilandje er voor, en de bocht van het schiereiland van Zuid Celebes. Zuiver stak de kust af tegen de blauwe zee.

Van Zwieten was enthousiast. Hij reed naast Jo en riep: „Het is een middag om nooit te vergeten. Wat een uitzicht... en uw silhouet op dat leuke

vosje hoort erbij... Wat is Indië toch mooi, wat een schatten geeft het ons!”

Jo was stil. Dit land was voor haar een openbaring. In Holland had ze vaak met haar vader in de duinen gereden en ze had dan altijd genóten van den uitblik vanaf een hoogen top over de lage landen en de zee... maar wat ze hier zag, en het bijzijn van Van Zwieten gaven haar een ongekende emotie.

De weg was wat glad en steil, want Mayer volgde een voetpad dwars door het terrein, dat nu en dan den autoweg kruiste. Maar de paardjes waren volkomen betrouwbaar en zetten zonder aarzelen hun onbeslagen hoeven op en tusschen de rotsblokken en steenen.

Als bij tooverslag waren de geel-bruine velden door den regen zacht groen geworden en hier en daar stak een wit orchideetje haar kopje omhoog¹¹⁾. Beekjes kabbelden en de Indische eiken¹²⁾ stonden in jong, teer-rood blad.

Plots verliet men voor goed den rijweg en ging het een steilen heuvel af.

Zonder aarzelen sprongen de paardjes in een

Maison van Seventer

GROOTSTE INRICHTING VOOR

DAMES- EN HEERENKLEEDING

— NAAR MAAT —

DEN HAAG

5882

HEERENGRACHT 38 :: TELEF. 14214

over steenen en rotsblokken voorthollend beekje en daarna renden ze om het hardst een lange helling op.

Boven gekomen bevond men zich opeens voor een reusachtige kloof, waarvan de wanden steil naar beneden gingen. De verre overkant lag stil als een droomlandschap overtogen van een onwezenlijk waas van waterdampen, die uit de diepte opstegen.

Mayer wees het groepje ruiters, dat als bij afspraak halt hield, hoe het scherp dalende pad zich aan den overkant voortzette, moeizaam met scherpe bochten opklimmend langs verlaten ladangs en boschages van jongen opslag.

„Hoort u het ruischen daar beneden?” vroeg hij, „dat is de Karaeng Loo!”

„Is het een wonder, dat de eenvoudige heidenen hier onder den indruk kwamen van de ontzaglijke Natuur en dat ze zich hier een machtigen geest dachten te zetelen? Voelt u zelf ook niet, dat er wijding uitgaat van deze plek?” fluisterde Van Zwieten en Jo antwoordde zacht:

„Het is of ik een mooie, oude kerk binnenga.”

Verrast keek hij haar aan en knikte:

„Zoo is het.”

Toen volgden ze de andere ruiters naar omlaag.

De weg voerde door een oud bosch, dat tegen den steilen bergwand opgroeide. De middagzon tooverde verrukkelijke lichtinvallen tusschen de woudreuzen, die met mos en epiphyten waren begroeid.

Als het bosch zich weer opende, stond men in een klein dal, dat doorsneden werd door een diepe kloof, slechts enkele meters breed, doch tientallen meters diep.

Met dof gedreun stortte het water, dat van boven kwam aanstroomen over groote steenen, zich in een donkere kom ver beneden.

Men stapte af en hand naderde men de scheur in den rotsbodem om over den rand in de kolkende, donderende diepte te zien.

Van Zwieten hield Jo's hand vast en toen ze rilde bij het gezicht van den donkeren afgrond, trok hij haar snel terug en zei ernstig:

11) Platanthera Rumphii.

12) Kosambi = Scheichera tringga.

2) Gemsbuffel = Anoa depressicornis.

3) Osbechia dolichophylla.

4) Pinksterbloem = Buchnera urticifolia.

5) „Ind. Edelweiss” = Gnaphalium longifolium.

6) Zonnedauw = drosera Bnurmanii.

7) Vergeet-me-nietjes = Cynoglossum.

8) Winde-kelken = Pharbitis nil.

9) Goudgele cassia = Ind. gouden regen = cassia fistula (Maleisch trengoeli).

10) Roze cassia = Cassia Javanica.

VOOR EEN BONTMANTEL

NATUURLUK NAAR
Maison de Pelletiere
SPECIAAL BONTMAGAZIJN
SPUISTRAAT 46-48

WAAROM?

OMDAT DIT HET MEEST
VERTROUWDE EN
VOORDEELIGSTE
ADRES IS

GRATIS! DE BIJ ONS GEKOCHTE BONTVEL
LEN MAKEN WIJ VAKKUNDIG EN
GRATIS OP UW STOFFEN MANTEL

J G HERBERMANN
INDISCHE UITRUSTINGEN

Kleedermakerij en Heeren-Mode-
Artikelen - Vraagt prijscourant

AMSTERDAM
alleen gevestigd
59 DAMRAK 59

ROTTERDAM
COOLSINGEL 17
hoek Kruiskade

**ARNHEM EN
OMSTREKEN**

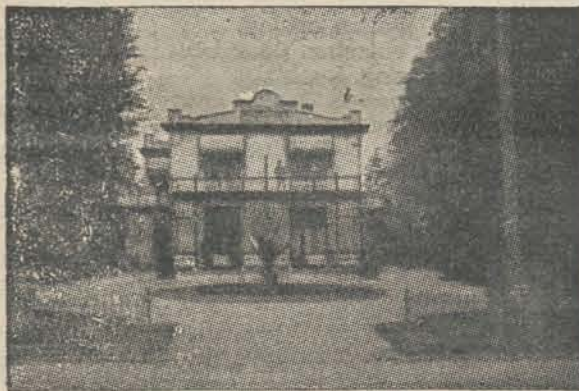
KAMERBEEK

BAKKERSTRAAT 3
ARNHEM

5610

MODELHOEDEN

CHAPELLERIES EN NOUVEAUTE'S

EIKENHORST

Pension voor zomer en winter; 24 salons en slaapkamers,
waarvan de meeste met serre, veranda of balkon; eet-
kamer, badkamer, stroomend water, garage, groote tuin;
bij de tramhalte, in 't centrum van verkeer.

UTRECHTSCHESTRAATWEG :-: OOSTERBEEK

RAKERS KANTOORBOEKHANDEL

ELECTRISCHE HANDELSDRUKKERIJ
Hommelstraat 11a - Tel. 163 - Arnhem 5506

HET BILLIJKST ADRES HIER TER STEDE.
SPECIAALHUIS VOOR VULPENHOUDERS.

N.V. Linnenmagazijn „t Spinnewiel”

G. H. MEIJER

ARNHEM, Ketelstraat 12, Tel. 26077
NIJMEGEN, Betouwstr. 1, Tel. 2459

Tricotgoederen - Huishoudgoederen
Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten
Baby-uitzetten 5828

INDISCHE UITRUSTINGEN

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmonica's

ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT

BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562

NIJMEGEN 6489

UTRECHT

Firma R. DIKS en B. GROOTENBOER

Aannemers - Timmerlieden - Metselaars

Taxatie

Nieuwbouw - Verbouw - Onderhoud

TEL. 10633 EN 10084

5900

BREEDSTRAAT No. 28-30

UTRECHT

N.V. v.h. J. E. WEENINK - UTRECHT

Leverancier Utr. Industrie- en Huishoudschool

Beveelt zich beleefd aan voor de leveranties van
KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES
GEDISTILLEERD - WIJNEN - LIKEUREN
DONKERE GAARD 6-8 - TELEFOON 10110
Laat 2 X per week aan huis hooren en bezorgen

ELECTRISCHE BOEKBINDERIJ „OUDWIJK”

Fa. VAN WIJK & VAN DEN WIJNGAARD

OUDWIJKERDWARSTR. 104-110 - UTRECHT

TELEFOON 12957 5908 POSTREKENING 114098

Speciaal adres v. Particulier Bindwerk

N.V. WONINGBUREAU

voorheen

R. WOHRMANN & Co.

(Directeur: H. C. VELDWIJK) 5916

NIJWSTRAAT 14

TELEFOON 24 :: BAARN

Woninggids gratis en franco

J. BREEDVELD

NIJWE KOEKOEKSTRAAT 71 - UTRECHT
TELEFOON 10580 5893

ORTHOPAEDISCH SCHOENMAKER

SCHOENEN VOOR ALLE VOORKOMENDE STAND-
EN VORMGEBREKEN :: PLATVOETSCHOEISEL
RIJLAARZEN - OVERAL TE ONTBIEDEN

**KUNST- EN
ONTSPANNING**

ZOEKT U een vertrouwd adres voor Gram-
mophones, platen of muziek-
instrumenten?

Wij hebben de grootste sortering van
alle bekende merken. 5802

„MUZIEK-SMITH”

NIJWSTRAAT 25, bij de Vlamingsst.

DEN HAAG - TELEFOON 12883

Fabriek van Muziekinstrumenten

EN GROS - EXPORT

Prijs f 39.50 Leverancier der Leden „Oost en West”

**HANDWERKEN
HANDWEVEN
HANDWERKSTOFFEN
GARENS**

GROOTSTE SORTERING

HOLL. KUNSTWEEFHUIS

MOLENSTRAAT 7 - DEN HAAG

MARGARETHA VERWEY

ANNA PAULOWNA STRAAT 7 - DEN HAAG

IN BORDUUR- EN WEEFWERKEN

LESSEN IN HANDWEVEN

P. J. CRAMWINCKEL - PLAAT- EN KUNSTHANDEL

PIET-HEIN STRAAT 36 - DEN HAAG - TEL. 31906

Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families.

VAN MARLE & BIGNELL

LANGE VOORHOUT 58 :: 's-GRAVENHAGE

KUNSTVEILINGEN - MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN 5883

OP AANVRAGE WORDT CATALOGUS TOEGEZONDEN

TER OVERNAME GEVRAAGD

de jaargangen 1 t.m. 8 v. h. maandblad
Nederlandsch Indië Oud en Nieuw
in goeden staat zijnde

Brieven met prijsopgave te richten aan de Redactie van
„Nederlandsch Indië Oud en Nieuw”, Nobelstraat no. 20,
Den Haag.

FIRMA TENZER

NOORDEINDE 139 a - DEN HAAG - TEL. 14229

Kunstschildersartikelen, Voorwerpen om te snij-
den, Branden, Beschilderen, enz. Batik-, relief-,
celluloid-, penschilder-, glasvernis-, schabloneer-
en tarsiaverven. Batik-teekeningen. Atelier voor
onderricht. 5899

OPGERICHT 1897

„Niet iedereen kan tegen den aanblik van afgronden. Ze schijnen een aantrekkingskracht te bezitten... evenals het kwade en slechte.”

De brug, die over de kloof naar het offerhuisje leidde, was weggeslagen, dus kon men slechts van verre het vervallen dak zien van de plek, waar de Groote Geest zooveel gebeden en geloften had verhoord, en waar hem dankoffers waren gebracht vanaf een kipje met wat rijst tot groote, vette karbouwen toe.

Intusschen begon de zon te dalen en Mayer maande tot vertrek. Schoorvoetend begaf men zich naar de paarden om weer op te stijgen. Pas zat men echter in het zadel of met een kreet van verrassing sprong Van Zwielen weer van zijn rijdier en knielde neer op den grond.

Jo kwam snel toelopen en wat ze zag, trof ook haar.

Een late zonnestraal bescheen een menigte bloempjes, die tusschen het bladafval omhoog staken. Ze leken fijne meiklokjes op glanzend paarse stelen....

„De lentegroet van het bosch!” riep hij verrukt. Met heel teeder gebaar plukte hij een bosje en reikte ze Jo aan.

„Orchideetjes, ¹³⁾ kijkt u maar. Fijn en ijl als een sprookje...”

Voor Jo was alles als een sprookje...

Dit land had ze nooit gekend. 't Was zoo héél rijk, zoo intens wijd en mooi.

Toen ze boven waren, kwam een zware wolk den Lompo Batang afzakken. Hij omgaf allen en alles met een witten mist.

Zwijgend reed men langs den glibberigen weg terug.

In haar vochtig-gemaakte zakdoek hield Jo de lenteklokjes.

Ze waren nog frisch en geheel gaaf toen ze thuis kwam....

(Slot volgt).

¹³⁾ Nervilia Aragoana.

Van Week tot Week.

Dinsdag 10 tot Maandag 16 December.

Zekere teekenen schijnen er op te wijzen, dat de Perhimpoean Indonesia zich tracht los te maken van de „Liga tegen Koloniale Onderdrukking”. Moge dit eene aanwijzing zijn, dat er aan zekere Inlandsche zijde een streven rijpt naar meer objectieve beoordeeling van de werkelijke verhoudingen tusschen ons en de inheemsche bevolking van Ned. Oost-Indië.

Naar verluidt is op de Kei-eilanden opgericht de Perhimpoean Politiek Katholiek Gouvernement Moloe Koe, met een gelijk doel als de Javasche Katholieke partij. Het is verbazend hoe snel onder den tropischen hemel volksdeelen, die tot voor kort nauwelijks het steenen tijdperk ontgroeid waren, tot moderne politieke rijpheid schijnen te hebben kunnen geraken.

De zeesleepbooten Witte Zee en Humber zijn behouden in het Vaderland teruggekeerd.

Op plechtige wijze is te Soerabaja het eereteken met de gesp „Westkust van Atjeh 1925—1927” uitgereikt aan een sergeant en aan 24 korporals en soldaten en marechaussees. Majoor Van Andel hield een kernachtige toespraak en herinnerde aan de heldendaden, in Troemon en Tapatoean verricht. In gevoelvolle woorden herdacht spreker de gevallen kameraden.

De Krakatau vertoont sedert Zaterdag den 7den Dec. j.l. weder verhoogde werking. De leider van den vulkanologischen dienst heeft zich naar Lang Eiland begeven.

Ter gelegenheid der herdenking van het tweejarig bestaan der afdeling „Jacatra” der Partij National Indonesia hebben Mr. Sartono en anderen weder eenige heftige redevoeringen gehouden, welke hen een berisping der autoriteiten bezorgden.

Uit de verslagen der Algemeene Rekenkamer in N. O.-I. over de jaren 1926—1928 blijkt dat de geconstateerde tekorten in 's lands kas bedragen rond f 554.300 over 1925, f 135.700 over 1926, f 173.000 over 1927, f 431.000 over 1928, terwijl omtrent 140 gevallen gedurende het laatstgenoemde jaar ontdekt, de juiste bedragen nog niet konden worden vastgesteld. Hoewel over 1926 en 1927 de tekorten der niet-comtabele ambtenaren (die in '27 b.v. f 102.262 beliepen) niet in de vermelde bedragen zijn opgenomen, wijst het totaal over de laatste vier jaren toch reeds het respectabele bedrag uit van rond f 1.300.000. Something wrong in the financial state of...?

De Regering overweegt den aanleg van een weg

HOTEL „DE TWEE STEDEN” RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”

Buitenhof

Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062

's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD

SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT ROEMEENSCH ORKEST

51

UITSTEKENDE KEUKEN GERENOMMEERDE WIJNKELDER

van de Geelvinkbaai (N. Nieuw-Guinea) naar het binnenland, op voorwaarde dat de Duitse onderneming, welke daar een concessie heeft van 70 duizend hectaren damarbosch, in de kosten bijdraagt. De weg zou tevens ten goede komen aan de kolonisatie van Indo-Europeanen en de mogelijkheid openen voor vestiging van meer ondernemingen.

De heer N. van Zalinge, die binnenkort met verlof naar Europa vertrekt, heeft zijn loco-burgemeesterschap van Batavia onder omstandigheden nedergelegd, die er op schijnen te wijzen dat ook hij het optreden van Burgemeester Meyroos in de kwestie Thamrin niet gelukkig acht.

De afdeling Batavia van de Ind. Kath. Partij heeft, bij motie, haar lidmaatschap met dat van het Indo-Europeesche Verbond vereenigbaar verklaard.

De landraad van Banjoewangi heeft de beide moordenaars van den employé Groeneboom respectievelijk tot 10 en 8 jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Over het geheele net der S.S. op Java wordt met 1 Januari a.s. het 20 pCt. lagere tarief van vóór den oorlog weder van kracht.

Aan den ingenieur van den P.T.T.-Dienst, ir. G. van Dissel, thans met verlof, is toegestaan de functie te aanvaarden van adviseur voor radio-aangelegenheden bij den Volkenbond. In deze keuze komt o.m. tot uiting een welverdiende internationale erkenning van de bijzondere verdiensten van den radiographischen dienst van Ned. O.-Indië; zijdelings tevens van dien van Nederland, van wiens medewerking men zich door deze benoeming wel zal willen hebben verzekerd.

Naar aanleiding van den uitslag van het referendum gehouden in de Ver. van Ambt. b. h. Binn. Bestuur inzake de houding van den Assistent-Resident (Volksraadslid) Middendorp, hebben zijn partijgenoot A. Mühlenfeld, Dir. van B.B. en de adviseur van Inl. zaken E. Gobe, bedankt voor hun lidmaatschap der Vereeniging. Het besef dat eene stelselmatige, verbitterde ondermijning der gestelde staatsorde door gezagdragende landsdienaren gedreven van uit eene veiliggestelde positie, monstrositeiten moet verwekken, schijnt zelfs in hooge ambtelijke kringen nog niet voldoende doorgedrongen te zijn.

Eene psychiatrische onderwijsafdeeling zal, over een zestal maanden, aan de Medische Hoogeschool te Batavia worden geopend. In verband daarmee is aan Prof. Dr. P. M. van Wulfften Pathe opgedragen, de desbetreffende onderwijsinrichtingen te Zürich, Berlijn en Weenen te bestudeeren.

Een congres van de Permoefakatan Perhimpoean Politiek Kebangsaan Indonesia, zal op 25, 26 en 27 Dec. a.s. te Soerabaja gehouden worden. De niet vermelding op de agenda, van onderwerpen als het contact met de Liga en de vertegenwoordiging in het Buitenland schijnen erop te wijzen, dat deze in besloten vergaderingen behandeld zullen worden.

De boschbranden in de districten Oost-Brantas en Pasoeroean hebben in 1929 afmetingen aangenomen als die van het rampjaar 1918. Moedwil en wraakneming, gevolg van nietige, onderlinge, persoonlijke veten, blijken hoofdzakelijk aanleiding tot dit misdadig bedrijf, waartegen krachtige maatregelen dringend vereischt worden.

Overwogen wordt, ter verkrijging van meerdere efficiency, de verdeling van de functies, thans ressorteërende onder de Departementen van B.O.W. en G.B., onder dat van Financiën en de te creëren Departementen van Verkeers- en van Mijnwezen, onder opheffing der eerstgenoemde.

Het plan om, onder leiding van den Oudheidkundigen Dienst oude landhuizen en buitenverblijven te restaureeren, moet voorloopig, wegens gebrek aan fondsen, onuitgevoerd blijven.

De oprichting van zoogenaamde „Volksuniversiteiten”, waaronder, naar verluidt, die van ophitsingscentra slechts terminologisch zouden schuil gaan, gaat ongehinderd voort. De laatste verrees onlangs te Djokdja, waar door bekende propagandisten „colleges” zullen worden gegeven.

Levendige werkzaamheid, op het gebied der aardolie-opsporing, wordt in den laatsten tijd ontwikkeld in het gebied bij de Sangkoelirangbaai, ten N. van Samarinda (Borneo), waar de Borneo Oil Cy. (waarin de Japanners sterk geïnteresseerd zijn), de Ned. Kol. Petr. Mij. en de Bataafsche P.M. concessies houden.

De Tin Producers Association heeft, om aan de overproductie paal en perk te stellen, een plan aanbevolen om de ertsproductie, ook van Nigeria en andere tinproducerende landen, te beperken, door het bedrijf gedurende zeven dagen in Januari en Februari en zoo noodig nog in Maart, stop te zetten. Aldus zou het evenwicht tusschen productie en vraag hersteld kunnen worden.

*) Hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de „N.R.Cl.”.

HANSA
TAFELZILVER

Het laagst geprijsd -
het hoogst geprezen

Zowel verzilverd als in
gewaarborgd massief
zilver verkrijgbaar

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

Tentoonstelling der laatst ontvangen Indische Jubileumgeschenken van H. M. de Koningin-Moeder, in Heulstraat 19 te 's-Gravenhage.

Door goedgunstige beschikking van Hare Majesteit de Koningin-Moeder, die steeds getoond heeft bijzonder veel belang te stellen in de inheemsche kunsten van den Nederlandsch-Indischen Archipel, zullen, gedurende een paar weken (van Vrijdag 20 dezer tot en met Donderdag 2 Januari), de laatste uit Indië ontvangen Jubileumgeschenken in de Toonkamer van „Boeatan”, Heulstraat 19, te 's-Gravenhage te zien zijn.

De kleine toegangsprijs van één kwartje, welke ten bate van Boeatan's streven ter bevordering der Indonesische Volkskunst benut wordt, zal zeker voor niemand een beletsel zijn om die zeer fraai specimina van Oostersch kunsthandwerk te komen bewonderen; integendeel, kan 't voor de bezoekers daarbij een voldoening zijn ook een klein steentje voor het goede doel te hebben bijgedragen.

Zij zullen dan zien hoe prachtig het Djocdjasche, drievoudige kamerscherm, nog onder toezicht van Gouverneur J. E. Jasper, door de knapste Javaansche beeldhouwers uit zwaar djatihout, met rijk ornament à jour gesneden is, zoo, dat beide zijden even fraai zijn. Wat staat het daar vorstelijk tusschen de twee Ragi-idoeps (voorouderdoeken), het fijnste handweefsel der Batakvrouwen.

Op een tafel, gedekt door een Vorstenlandsche zijden batik uit de werkplaats der dames Gobe te Djocdja, prijken verschillende niet minder vorstelijke zilverstukken, kunstvol gedreven en geciseleerd, zoowel uit de Riouw-archipel als uit Java afkomstig. Indrukwekkend is het groote, rijkversierde watervat op den gekartelden schotel, gedekt met een kom, waarin nog een kleiner drink-napje. Met de fijne bijouteriedoos er naast toovert het ons de weelderige omgeving van een Oosterschen Grooten voor oogen.

Het Javaansche drijfwerk draagt, ofschoon van even groote bedrevenheid in de zilversmeedkunst getuigend, toch een geheel ander karakter; het is steviger, doch, zoo mogelijk, nog rijker versierd, getuige de massieve kom, vervaardigd door een der bekwame Tegalsche drijvers in de Keboepatèn van den Regent en diens gemalin, de kunstzinnige jongere zuster, Kardinah van wijlen onze onvergetelijke Raden Adjeng Kartini.

Betreffende het laatst aangekomen geschenk vermeldde de dagbladen onlangs:

Voor repatrieerenden

HEERENHUIS MET TUIN TE KOOP

Te koop aangeboden

in het centr. van Apeldoorn, op eersten stand, zonnig gelegen, ruim, solied

HEERENHUIS met grooten Tuin

Beneden 4 Kamers, Keuken, Bijkeuken, twee W.C.'s en Kelder. Boven 5 Kamers, Badkamer en W.C. Zolder met ruime berging. Electr. licht, Gas en Waterleiding. Plusminus 1500 M2. Tuin. Inboedel gedeeltelijk over te nemen tegen taxatie. Koopsom Huis 24 mille Nadere inlichtingen:

W. ROMEIN - Oranjelaan 7 - Apeldoorn

ERGRA L. v. MEERDERVOORT 131a DEN HAAG - TELEF. 32189

VAKOPTICIEN

Fa. Wed. C. G. VAN SCHAGEN & Zn.

Aannemers van Schilderwerken :: Glazenmakers
Prijsopgave zonder verbinding 5912

1 RIJKLOF-VAN-GOENSSTRAAT 1
(eerste dwarsstraat in Laan van Nieuw Oost-Indië)

DEN HAAG - OPGERICHT A^o 1890 - TEL. 71258

* **Schoenmakerij en Lederhandel „De Econoom”** *
* Laan van Meerdervoort no. 570 A (begin lijn 3) *
* PRIMA SCHOENREPARATIEN *
* Kwaliteit hoog Prijzen laag *
* Tevens groote sortering School-, Acten- en Mu- *
* ziektaassen, Bagage-artikelen, enz. 5878 *
* DEN HAAG. —:— TELEFOON 33706. *

PARAPLUIES - WANDELSTOKKEN
TUINPARASOLS

RAPAREEREN - OVERTREKKEN
HET AANGEWZEN ADRES VOOR U

TEURLINGS 2-5767

SPIJSTRAAT 25 - DEN HAAG - TEL. 17092
WEEZENSTRAAT 5 - ROTTERDAM - TEL. 53534

RIEL GR. HERTOGINNELAAN 121 TELEF. 36935 :: DEN HAAG

DAMES HOEDEN 5064

JAPONNEN en MANTELS
OOK VOOR INDIE EN IN GROOTE MATEN

ALLE Wijnen, Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's:

DEN HAAG: N.V. DUYNSTEE's Wijnhandel, Spui 250, N.V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48, HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herderstraat 24, HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstraat 206, N.V. VLEK's Wijnhandel, Theresiastraat 88,	Telefoon 16413 Telefoon 32694 Telefoon 10839 Telefoon 38044 Telefoon 70100
RIJSWIJK: Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4,	Telefoon 18755
SCHEVENINGEN: HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33,	Telefoon 51962
VOORBURG: Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat,	Telefoon 78171

„Namens Raden Ajoe Sangkaningrat¹⁾, de echtgenoot van den Regent van Bandoeng, is aan Hare Majesteit de Koningin-Moeder overhandigd door mevrouw De Leeuw-Snoek een geschenk van de Raden Ajoe en talrijke inheemsche vrouwen uit verschillende standen te Bandoeng, bestaande uit een prachtig gedreven zilveren doos van Soendaneesch maaksel, waarin zich bevinden twee gouden doosjes, welke den vorm en de grootte van een mangistan- (of kleine djerok-) vrucht hebben.

Tusschen dit fraaie zilverwerk trekt bijzonder de aandacht een fluweelen met goud- en zilverdraad bol-op geborduurde handtasch met handvat van gedraaid zilver, een pronkstuk, behoorend bij het rijke adat-costuum der hoogste vrouwen uit de Padangsche Bovenlanden.

Al deze kostbare, met zooveel goeden smaak uitgezochte geschenken getuigen bovenal van de groote liefde en hoogachting, welke die Indonesiers, zoo terecht, H. M. de Koningin-Moeder toedragen. In bloemrijke taal hebben zij lalen der beminde Vorstinne het hoogste heil toegewenscht op haar verder levenspad.

Stellig zullen zij het hoogelijk waardeeren, dat Hare Majesteit heeft goedgevonden ook zooveel mogelijk belangstellenden hier de gelegenheid te geven, die kunstschaten mede in Boeatan te bewonderen.

Het Menangkabawsche Handwerk.

In verband met de bovengenoemde sierlijke, oude handtasch met dik Menangkabawsch goud- en zilver borduurwerk, trof ons hetgeen wij omtrent die streek vermeld vonden in de jongste „Indische Verlofganger”, onder het vervolg der „Reisindrucken van een Verlofganger uit Nederland naar Indië”, betreffende het inheemsche kunsthandwerk, bij een mooie foto van Siloenkangsche weefsters²⁾ in een tropisch weelderigen tuin.

„Wij besloten over Kota Gedang terug te keeren naar Fort de Kock. Eerstgenoemd plaatsje, 1000 M. hoog in de bergen gelegen, vermaard om zijn nijvere en ondernemende bevolking, wilden we bezoeken, omdat 't bekend is als centrum van kunstnijverheid in de bovenlanden, n.l. van goud- en zilvermederijen en van weverijen. Wat we daar te zien kregen stelde ons echter te leur. Men maakte veelal op bestelling, werd ons gezegd, doch ook wel voor verkoop op den grooten pasar te Fort de Kock; maar dit was minderwaardig pasar-goed voor den kleinen man. Er was wel prullig zilvver-filigraan³⁾ — huisjes, stoeltjes en tafeltjes — te koop, maar degelijke en goed afgewerkte gebruiksvoorwerpen, z.a. schalen, kommen en tabaksdozen, vonden we er niet.

We bezochten te Kota Gedang — de „grootte stad” in ouden tijd — een weef- en kantschool, waar we Minangkabawsche vrouwen en meisjes aan 't werk vonden. Een groote voorraad kantwerk was er ten verkoop aanwezig, grootendeels met niet-inheemsche patronen⁴⁾. Aan weefsels was niets bijzonders te verkrijgen; weeftoestellen waren er wel aanwezig, doch niet in gebruik. Van hier uit wordt veel kloskantwerk door meisjes te koop aangeboden in de hotels te Fort de Kock; alles tegen zeer billijke prijzen. Mooie weefsels zijn in den omtrek haast niet te krijgen. Behalve bij feestelijkheden, ziet men ze ook niet gedragen. De Minangkabau-weefsels schijnen langzaam maar zeker verdrongen te worden door batik uit Java en, wat de kleeding der mannen betreft, door plèkats uit Voor-Indië. Aan slendangs met Arabische letters — Koran teksten — gebatikt, geven de vrouwen de voorkeur boven de mooie doekjes van eigen maaksel. Ook hier vallen Oostersche invloeden waar te nemen, die voor de inheemsche weefkunst nadeelig zijn geweest.”

1) Bezoekers van Boeatan zullen zich hare bevallige verschijning nog wel herinneren, zooals zij in keurig nationaal costuum daar in het Thee-uurtje hielp. — Red.

2) Het is bekend, hoezeer het vroeger terecht zoo vermaarde Siloenkang-weefwerk, helaas, door gebrek aan waardeering en goede leiding, is achteruit gegaan. — Red.

3) Wij herinneren ons hoe vroeger, toen de heer L. C. Westenberg daar ambtenaar B.B. was, vol belangstelling voor de volkskunst, er mooi filigraan-werk te krijgen was, waarvan ook in Boeatan staaltjes waren. — Red.

4) Daarop hopen wij hier nog eens terug te komen. — Red.

Alweder o.i. uit gebrek aan goede leiding en daadwerkelijke waardeering der oude inheemsche kunst, van de zijde der Westerlingen en het Gouvernement. Wel wordt 't de hoogste tijd, dat hierin verandering komt, opdat niet door die nadeelige invloeden zoóveel vernietigd zal zijn, dat wederopbouw, door aanmoediging in de goede richting, uitgesloten wordt. Dit is mede een der redenen waarom 't zoo noodig is dat voortdurend hier te lande, door vertoon en verkoop van Indonesische volkskunst op allerlei gebied, de aandacht gevestigd blijft op dit euvel, zoólang, tot er verbetering komt. Ook het tentoonstellen in het buitenland kan hiertoe ten goede meewerken. Daarom mag Boeatan niet ontbreken op de a.s. werelddentoonstelling te Antwerpen en wenschen wij hier nogmaals de aandacht te vestigen op het middel, waardoor, naast de netto-opbrengst der Toonkamers van Heulstraat 19 te 's-Gravenhage, welke niet voldoende zijn, de noodige gelden daarvoor beschikbaar kunnen komen, n.l.:

De Bridge-drive in Huize Voorhout op Maandagavond 6 Januari 1930.

De heer A. P. Post, expert op bridge-gebied, is zoo welwillend „Boeatan” met de regeling van een ander behulpzaam te zijn. Aan zijn adres, Begoniastraat 223, Den Haag, kan men zich, met of zonder partner, tot deelname opgeven en desverlangd een spelreglement aanvragen.

Mogen velen zich geroepen voelen hieraan mee te doen, dan kan Drie-Koningen niet alleen een genoegelijke, maar ook een nuttige avond worden, in het belang der Indonesische volkskunst.

Boeatan stelt mooie prijzen voor de winners beschikbaar.

Zegt het voort!

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Afschaffing van het Opium?

Het bezoek van de Opiumcommissie van den Volkenbond aan het Oosten belooft een groot succes te worden. De uitwisseling van gedachten met vooraanstaande vertegenwoordigers der Chineseesche gemeenschap ter S. O. K. doet het allermeeeste verwachten, vooral nu van die zijde steun komt voor een actie om tot geheele uitbanning van het opium te geraken. Toch meent de Deli Crt. (12/11) te moeten waarschuwen tegen al te veel enthousiasme, waardoor men de werkelijkheid uit het oog zou verliezen en ten slotte meer kwaad dan goed zou stichten. Het misbruik van opium is een groot economisch kwaad, eenigszins overeenkomend met het alcohol-euvel. Met een papieren verbod in den vorm van een wetsbepling, is er — gelet op de Ver. Staten — weinig of niets tegen te doen. In het bestrijden van dergelijke euvelen is eerst ten volle heil te verwachten, wanneer de publieke opinie zelf zich tegen het kwaad keert, wanneer toenemende ontwikkeling de overtuiging bijbrengt, dat het niet goed is voor zichzelf, voor zijn gezin en voor de maatschappij aan dit kwaad toe te geven. Op die wijze is b.v. het allereergste alcohol-kwaad in Nederland overwonnen en zijn er meer resultaten bereikt dan vele hardnekkige drankbestrijders het mogelijk achtten, toen zij 30, 40 jaren geleden met volle kracht hun actie inzetten. Met een verbod van Genève of van Buitenzorg zonder meer komt men er stellig niet; dit zou alleen den smokkelhandel in de hand werken. De smokkelhandel steunt op den verbouw van de opium-papaver in het bijzonder in China en een verbod om waar ter wereld ook opium te verbouwen is niet voor uitvoering vatbaar, zoolang uit de Chineseesche bevolking de vraag naar opium blijft bestaan. De meeste insiders zijn van oordeel, dat matig opiumgebruik op zichzelf zoomin als matig alcoholgebruik kwaad kan; het gevaar ligt alleen in het misbruik en in de mogelijkheid dat gebruik tot misbruik uitgroeit. De menschheid is steeds op zoek naar dergelijke middelen tot afleiding, opwekking en prikkeling; men loopt het gevaar, dat bij het geheel uitschakelen van opium en alcohol andere prikkelingen zullen worden opgespoord, die misschien in hun uitwerking nog erger zullen zijn. In ht opiumvraagstuk kan men zich thans niet onttrekken aan den indruk, dat er een kleine groep is, die het fanatieke

MODE-ACADEMIE J. & G. DE GRAAFF

ANNA PAULOWNA STRAAT 18a

DEN HAAG

Vak-school tot het leeren van het Costuum- en Mantelvak (volgens nieuwe Fransche coupe).
 Inschrijving van nieuwe leerlingen - Begin van den Dag- en Avondcursus 2 Januari.
 Prospectus bij de Directrice,
 G. DE GRAAFF.

en onverdraagzame standpunt inneemt van een absoluut verbod. Men beginne met propaganda, opvoeding en ontwikkeling; daarvan zijn — zonder fanatisme en overhaasting — de beste resultaten te verwachten. Ontwrichtende overdrijving kan niets teweeg brengen.

De *Loc.* schrijft over Economische onderwerpen (9/11, blz. 47) en „Het Verre Oosten” (blz. 51), het *Bat. Nwsbl.* over „In en om de Volkenbondsvergadering” (6/11, Dr. E. v. Raalte), „Pacific tourisme” (8/11) en „Sovjet-Rusland” (8/11, Dr. Boris Raptshinsky), de *Java-Bode* over „Lot der Inheemschen in Portugeesche Kol.” (8/11), het *Soer. Hbl.* over „De pelgrims-quarantaine in de Roode Zee” (7/11, J. H. Ziesel) en „China” (9/11, 5de bl. Een Opiumschandaal), de *Deli Crt.* over het Himalayageb. (12/11, Dr. W. G. N. v. d. Sleen), de *Sum. Post* over „Het Suez-kanaal” (16/11).

Het aftreden der Inheemsche raadsleden van Batavia

De heer Thamrin, wethouder van Batavia, heeft zijn functie neergelegd; in overeenstemming daarmee hebben ook de Inheemsche raadsfractie-leden hun mandaten ter beschikking gesteld (*Java-Bode*, 11 en 12/11). Aanleiding tot dit optreden is geweest een verklaring door burgemeester Meyroos, afgelegd in een vergadering van B. en W. op 8 Nov., van deze strekking, dat vooralsnog in de Indische, op Westersche leest geschoede gemeenten het burgemeesterschap alleen door een Westersling kan worden bekleden. De burgemeester kon zich niet begrijpen, dat de heer Thamrin aldus handelde; het al dan niet geroepen worde tot het *ambt van locoburgemeester* (feitelijk hier van 2en locoburgemeester) is geen motief om de samenwerking op te zeggen. En de heer M. had zo iets, gezien de goede verstandhouding, de aangename samenwerking en de wederzijdsche waardeering, niet verwacht. De *J.-B.* merkt hierbij op, dat de heer M. toch wel eenigszins uit het oog verloren heeft, dat er een *Inheemsche politieke beweging* is, welke haar aanhangers tot een bepaald optreden kan drijven, ook al zouden zij dat zelf minder noodig achten.

Het *Bat. Nwsbl.* (12/11 „Het Conflict” en 31/10 „Machtvorming”) ziet in het aftreden van de Inlandsche raadsfractie een verschijnsel van dezelfde orde als de drang van de Inlandsche gedelegeerden, die desnoods de heetbegeerde medezeggenschap geweld aandoen door den Prov. Raad voor te schrijven hoeveel Inheemsche gedeputeerden de Raad heeft te verkiezen. Nog onlangs heeft de Regentschapsraad van Bandoeng, buiten een voordracht van drie personen (toevallig Europeanen), een Inlandsch sollicitant — wiens papieren hem zelfs geen aanspraak gaven op de aanbeveling te worden geplaatst — tot directeur van Regentschapswerken benoemd. Er waren 18 Inheemsche leden aanwezig, en 16 stemmen waren op den Inlandschen candidaat uitgebracht; de eerstaanbevolene verkreeg 5 stemmen, een cijfer dat overeenstemt met het aantal Europeesche leden. De machtsrijd is begonnen. En dat is nog maar het voorspel! *Wait and see*..... wat 1931 met een „Inlandsche meerderheid” in den Volksraad, brengt!

Ambtenaren en Politiek.

De *Loc.* (9/11, blz. 29) heeft evenals de *Java-Bode* (7 en 12/11) bezwaren tegen het voornemen der Regeering om te komen met een algemeen verbod van lidmaatschap van politieke verenigingen voor het personeel van leger, vloot en politie. De Regeering heeft h.i. dit recht alleen ten aanzien van verenigingen, waarvoor vaststaat, dat zij het wettig gezag niet erkennen, dat zij gevaarlijk zijn voor rust en orde en dat zij zijn gericht op omverwerping van het gezag.

Het *Bat. Nwsbl.* (11 en 12/11 „Ambt. en Pol.”) verklaart dat, indien inderdaad thans maatregelen inzake de politieke actie van landsdienaren onvermijdelijk zijn geworden, de toestand niet een algemeen verbod voor politieke actie vereischt, doch maatregelen tegen politieke actie van bepaalde strekking. En dan niet voor leger, vloot en politie alleen, doch voor alle landsdienaren, die in de verleiding zouden kunnen worden gebracht, hun plaats te verzaken, ten nadeele van de geheele samenleving.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (5/11, blz. 21 „P.N.I.-verg. te Soerabaja”; blz. 37 „Dualisme”) en de *Java-Bode* (11/11 „De Inlander op de vloot”).

De betekenis van Zentgraaff.

De heer H. C. Zentgraaff is 9 November voor een jaar naar Europa vertrokken. Na terugkomst zal hij zich te Batavia vestigen en optreden als politiek hoofdredacteur van het „Soer. Hbl.”

Volgens *De Locomotief* (7/11, blz. 3) kwam de heer Zentgraaff den 27sten Oct. 1894 in Indië. In 1924 trok hij naar het oude land, na 30 jaren onafgebroken arbeid in Indië. Thans gaat hij voor de tweede maal met verlof, maar reeds dringen en dwingen weer de werkplannen voor zijn terugkomst. Hem draagt en drijft en stuwt een vitaliteit, een levenskracht, die hem aan zijn arbeid bindt en boeit. *Publicist* is hij vóór en boven alles. Hij is *dagbladschrijver* in den ouden, traditioneelen zin des woords; en hij is, in dien zin, de geboren journalist. Vragen, zoeken, speuren naar nieuws; nieuws melden en verwerken en bespreken; stelling nemen, verkondigen, *getuigen*, *strijden* — ziedaar de journalistiek zooals Zentgraaff haar ziet en waarin hij een meester is, die noch in Nederland, noch in Indië zijn gelijke heeft. Er zijn *andere vormen* van journalistiek. Het groote geheel van het moderne dagblad vergt mede veel anderen arbeid, veel beroepsmatigen arbeid, van menschen die hun vak verstaan en die in waarheid de *courant maken*. Daar is het vakwerk, daar is de leidende, keurende, schiftende en beschouwende arbeid, die vorm en inhoud van het dagblad bepaalt. Zentgraaff bekoren die andere vormen niet; en zelfs gedurende de vijf jaar, waarin hij hoofdred. van het „Soer. Hbl.” was, bleef de rustige, beschouwelijke, *redigeerende* taak hem vreemd en ver. Hij ziet die andere vormen; hij erkent hun noodzaak en hun onmisbaarheid; doch zij boeien hem niet. Het dagblad als geheel is hem niet doel, doch middel — drager van zijn gedachten en zijn werk. Daarvoor moet men geboren zijn; daartoe brengen slechts aard en aanleg. Zentgraaff wijdt zijn geheelen arbeid aan *het belang van Indië*, zooals hij het ziet. Zijn werk vond tenslotte een hoogtepunt in het opwekken, het wakker roepen, het samenbrengen van de Nederlanders in Indië; en daarbij ziet hij de kern van de Indische maatschappij in hen, die hier evenals hijzelf hun tweede vaderland gevonden hebben. Hij stelt den band met Nederland voorop en hij ziet in die verbinding de noodzakelijke vernieuwing en versterking van de blijvende Europeesche *bevolking* van Indië. Men moet Zentgraaff zien als de dienaar van 'n nationaal-Nederlandsche, doch bovenal van een nationaal-Indische zaak. *De Loc.* gelooft, dat de staatkundige ontwikkeling van Indië zich in die richting zal bewegen en dat men vooral daárin de *betekenis van Zentgraaff* heeft te erkennen.

Goudvondst in Sumatra.

Het „A. I. D.” (*De Sum. Post*, 15/11, 2de bl.) kan zich niet verenigen met de conclusies van den heer J. van der Haas in het „Vaderland”, betreffende een goudvondst in de binnenlanden van Sumatra. Het vinden van enkele nuggets en het aantreffen van snoertjes (nietige adertjes) goud is nog geen ondergrond, waarop de ontginning van de concessie gemotiveerd is. Door het Gouvernement werd nimmer een serieus onderzoek in dat gebied gedaan, omdat op geologische gronden alle aanleiding hiervoor ontbrak. De streek is nog niet gekarteerd en geologisch dus niet in details bekend. De concessies Boelangai I en Boelangai II liggen ten Z.-O. van Alahan Pandjang en zijn sedert 1920 en 1923 ter beschikking van den heer J. v. d. Haas. Deze streek is, naar bekend, geen waarin oude vulkaan-mantels liggen; dat daar tertiaire effusiva zou voorkomen, is als redelijk aan te nemen, uitgesloten.

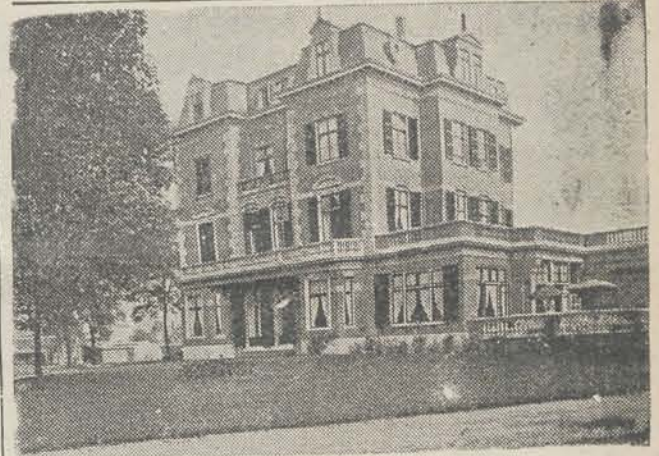
De *Deli Crt.* (16/11) juicht de plannen toe om in Indië tot „Een Departement voor Verkeerswezen” te komen, *De Loc.* (7/11, blz. 4) gaat na, welke Delfstoffen voor Overheidsexploitatie beslist niet in aanmerking komen.

Het Ned.-Indische onderwijs in 1927.

In 1927 werd bij het *Westersch L.O.* door 314 mannelijke en 585 vrouwelijke leerkrachten les gegeven aan 187 openbare lagere scholen; van de 25.392 leerlingen waren 5561 niet-Europeaan. Vele jongeren onder de leerkrachten blijken niet in staat tot een eigen studie van de Nederlandsche taalmethode van *Jonkmans en Nieuwenhuis*. De nieuwe taalmethode verwaarloost te veel de kennis der grammatica; vandaar het groote aantal fouten tegen het zuiver schrijven. In rekenen zijn de vorderingen ook nog niet zooals gewenscht wordt.

Het aantal Europeesche leerlingen der openbare *H.B.S.*'en neemt af; voor Soerabaja is dit toe te schrijven aan de opening van de *H.B.S.* te Malang. Daartegenover staat een geringe toename van het aantal Inlandsche leerlingen, aiettegenstaande de concurrentie der Mulo-scholen en drie nieuwe *A.M.S.*'en. In 1927 mochten slechts 149 van de 209 candidaten het eindexamen *H.B.S.* in Indië ver-

VERVERIJ - STOOMERIJ
 OPPERSERIJ
 „HASOP”
 DEN HAAG
 DENNEWEG 33-35 - TEL. 17144

HERSTELLINGSOORD

„HUIZE MARIA EMALIA DORREPAAL”

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving, met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerender, die op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. 5520

BILLIJKE PRIJZEN.

VRAAGT PROSPECTUS.

5811

Belastingadviezen en Accountancy

Administratiebureau voor Industrie,
 Handel en Landbouw

Directeur: D. VAN GELDER, Acc.,
 Oud Adj.-Accountant h.d. Dir. Bel.

BREDA

Baronielaan 160, Tel. 702

ADR. VAN DER MAREL

VOORHEEN H. BRAAT

1STE KWALITEIT RUND-
 KALFS-, VARKENSVLEESCH
 EN FIJNE VLEESCHWAREN

5747

Molenstraat 1, hoek Langstraat, Wassenaar, Tel. 20
 AANBEVOLEN ADRES VOOR „OOST EN WEST”.

FRANSCH EN ENGELSCH

Gramm., convers., letterk. enz. door geoeff. Leerares, die verscheidene jaren te Parijs en in Engeland op eerste scholen heeft les gegeven. De leerlingen hooren de schitterende uitspraak per gramfoon van de beroemde „His Master's Voice”-platen. Uitst. methode en refer. Billijke condities. 5927
 Mej. M. P. HERENS - Piet-Heinstraat 121
 Den Haag. Spreekuur van 1-2 n.m.

COMM. VENN. „DE ECONOOM”

Rijswijkseweg 408-410 - Den Haag - Tel. 18002

KLEEDING NAAR MAAT

Engelsche en Schotsche Stoffen
 Elegante coupe - 1e kl. bewerking

Vraagt toepassing Amerik. Rekening-Courant-systeem

SPORTSCHOOL

SCHENKWEG 22

DEN HAAG

TELEFOON 73524

Zweedsche en Heilgymnastiek en Massage.

Boksen en alle andere takken van sport.

Privé- en clublessen. Hervatting der Dames- en

Heeren-clubgymnastieklessen (morgen-, middag-

en avondclubs). Dagelijks gelegenheid tot aanm.

De Directeur, A. VAN SCHEERS.

5731

BINCKHORSTLAAN 5
DEN HAAG :: TELEFOON 72184*

werven (71.3 %); het percentage der geslaagden in Holland bedroeg in 1924: 90.2 %. Van de 149 geslaagden kozen 76 (51%) een academische studie, waarvan 26 in Indië; 34 of 26.2 % kozen een andere studie (staatsexamen, officier, enz.); slechts 5 of 3.3 % gingen direct in betrekking bij het Gouvernement en in den handel.

Van de 25 nieuwe *candidaat-gezaghebbers*, allen met eindexamen *H.B.S.* 5-j. c., zijn er slechts twee in Indië aangewezen. Voor het met vrucht volgen van de lessen aan de *Bestuurschool te Weltevreden* is deze ontwikkeling een besliste voorwaarde. Voor het toelatingsexamen in 1927 hadden zich aangemeld 10 candidaten, waarvan 4 geneeskundig werden afgekeurd en 4 om andere redenen niet in aanmerking kwamen. Gezien de gekozen andere werkkringen, begeerden in dat jaar 77 abiturienten der middelbare scholen geen aanwijzing voor *candidaat-gezaghebber*; het getal van 10 candidaten voor de *Bestuurschool* is dus niet klein te noemen. Men kan niet beweren, dat de betrekking van *gezaghebber* bij het *B. B.* niet gewaardeerd wordt. De analyse der cijfers leert alleen, dat Indië bij lange na nog niet in staat is het benodigd aantal Europeesche ambtenaren voor de verschillende takken van dienst te leveren. (*Soer. Hbl.* 4 en 5/11, 3de bl.)

De Loc. (6/11, blz. 29 „Het rendement”) bespreekt den arbeid der Holl.-Inl. Onderwijs-Commissie.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke geregeld in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Asiatic Review.

Het Octobernummer bevat een artikel van prof. J. C. Kielstra, The „Indo-European” Problem in the Dutch East Indies, overgenomen in de Gazette de Hollande van 6 en 13 December nos. 3060 en 3061.

De Christelijke Onderwijzer

In het nummer van 4 Dec. no. 22 een artikel van J.: Onze bruine broeders. De schrijver drukt zijn leedwezen uit over het feit, dat een paar Surinaamsche onderwijzers, die hier met verlof zijn en studeeren voor een Ned. hoofdacte, geen plaats kunnen krijgen als onderwijzer aan een Christelijke school, om hun *gelaatskleur*.

Democratie en Vrije Arbeid.

Het nummer van 7 Dec. no. 40 heeft zijn IXde Indiëse brief van de tweede serie.

Economisch Statistische Berichten.

P. Hovig behandelt in no. 728 van 11 Dec.: Nederlandsch-Indië en de Tin-Restictie, en acht het zeer onwaarschijnlijk, dat de Ned.Ind. tinproducenten bereid gevonden zullen worden aan de actie van de Tin Producers Association deel te nemen.

Eigen Haard.

Nummer 49 van 7 Dec. bevat een zeer goed verlicht artikel van N.: Inlandsche nijverheid. Wat verder? De schrijver is bevreesd, dat de inlandsche kunstnijverheid in Indië haar eigen karakter dreigt te verliezen als wij haar redding blijven zoeken in veel en degelijke Europeesche leiding. Het gaat daarmede, en deze opmerking is van ons, als met de *Boschnegervoorwerpen*, die meer en meer Westersche motieven vertoonen, zich richtende naar den smaak van Europeesche koopers.

Fokker Bulletin.

De nummers van Juni tot en met Sept. zijn verenigd tot een speciale editie: Tien jaar Nederlandsche vliegtuigenfabriek. Juli 1919—Juli 1929, waarin een artikel: De Luchtvaart in Nederland en Koloniën met portret van generaal C. J. Snijders.

Frankfurter Zeitung.

In het nummer van 5 Dec. e.v. een reeks feuilletons over de expedities van dr. Ernst Vatter, ten behoeve van het Frankfurter Völker Museum, van November 1928 tot Juli 1929 in de Oostelijke kleine Soenda-eilanden, in het bijzonder Flores en den Solor- en Alorarchipel, voor het zoeken van aanvullende ethnografica.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned-Indië.

Afl. 11 van 1 Nov.: Diagnose en therapie van eenige bubonengroepen, door dr. E. Hermans. — Immuniseering van ratten tegen pest met behulp van extracten uit virulente pestbacteriën, door prof. P. C. Flu. — „Protopathisch” — instinctieve

reacties in de psychopathologie en in het normale geestesleven, door dr. F. H. G. van Loon. — Avitaminose A bij Inlandsche zuigelingen, door Sie Boen Lian. — Een geval van sarcosporidiosis bij den mensch, door prof. C. Bonne en Raden Soewandi. — Een tumorvormend granuloom met localisatie aan den neus en in de inwendige organen, door prof. C. Bonne en dr. J. Lodder.

Holland's Import & Export Trader.

Het Novemhernummer bevat een artikel: The international capital and the big cultures on the Sumatra's Eastcoast, ontleend aan the Annual Report of „Handelsvereniging” at Medan. — The valuation of the world sugarcrop 1929/30 by H. C. Prinsen Geerligts.

De Indische Mercuri.

No. 50 van 11 Dec. Een stap achteruit is de titel van het hoofdartikel van prof. dr. F. A. F. C. Went, naar aanleiding van geruchten die gewag maken van veranderingen, welke op til zouden zijn in de verhouding tusschen het Proefstation te Passaroean en het Archief voor de Suiker-Industrie. De heer Went is de eenige overlevende van de oprichters van 't Archief en van de oorspronkelijke Commissie van redactie en zou het zeer betreuren, wanneer de mededeelingen van het Proefstation niet meer zouden verschijnen in het Archief, maar afzonderlijk en niet meer in den boekhandel verkrijgbaar zouden zijn. — Nederland's positie in Indië's import-handel, ontleend aan Aneta.

De Indische Post.

No. 45 van 9 Nov.: Oost-Java in den tropischen winter II, door J. B. R.

De Indische Verlofganger

In no. 19 van 12 Dec.: Een kunstschilder in Oud-Batavia, door S. Kalf. — Reisindrukken van een „Verlofganger uit Nederland” naar Indië (vervolg).

De Ingenieur.

Dr. ir. H. Wortman schrijft in no. 49 van 7 Dec. een artikel: Het Suezkanaal in 1928.

Korte berichten voor Landb., Nijverh. en Handel.

In no. 45 van 8 Nov.: De afzetmogelijkheden van Nederlandsch-Indische producten in Canada.

Landbouw.

Verschenen is van de 5de jrg. no. 2, Aug., met een artikel: De Landbouwkundige Afdeling van het „Fourth Pacific Science Congress”, Bandoeng 18—25 Mei 1929. Na een inleidend woord van ir. A. Wulff, de volgende onderwerpen: De technische zijde van het rijstvragestuk in de landen rondom den Pacific. A. Cultuurtechnische onderwerpen, door ir. A. Wulff. — B. De belangrijkste vijanden van het rijstgewas in de landen rondom de Stille Zuidzee, door dr. P. van der Goot. C. Ziekten van het rijstgewas in Nederlandsch-Indië, Japan en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, door ir. H. F. Waterschoot. — De economische zijde van het rijstvragestuk in de landen om den Pacific, door A. Luytjes en ir. G. C. W. Chr. Tergast. — Selectie van overjarige gewassen, door ir. F. W. Ostendorp. — Bodemkaarteering en bodemonderzoek, door ir. J. A. van Beukering. — Samenwerking inzake biologische bestrijding van insectenplagen rondom den Pacific, door dr. S. Leefmans. — De boschbouwkundige sectie, door dr. A. Thorenaar. — The Agricultural Association for the Eastern Tropics, door dr. J. G. J. A. Maas. — Nabetrachting, door ir. A. Wuff. — Summary of the preceding papers.

Marineblad.

In het Jubileumnummer Marine-Radiodienst van 7 Dec. o.a.: Eerste draadlooze telegrafie in Nederlandsch-Oost-Indië, door G. C. Holtzappel. — Eerste Marine D. T. in West-Indië, door A. J. W. van Anrooy. Dit artikel handelt over de reis naar Curaçao in 1908, tijdens de moeilijkheden met Venezuela. — Walstations in Ned. Oost-Indië, door J. A. Brouwer. — De kortegolf-verbinding Holland-Indië, door C. W. Heringa. — Radiodienst in Ned-Indië, 1926—1926, door J. Houtsmulder.

Nieuwe Rotterdamse Courant.

Het ochtendblad A van 8 December bevat een feuilleton: Van Predikantsdochter tot „Mevrouw Generaels”, door J. J. Moerman. Het ochtendblad A van 15 Dec.: Een doodenfeest bij de Toradja's, door F. B. Sanders.

Orang Peladang.

No. 3 van December: De Sawahcultuur in de Afdeling Corontale, door B. Oli. I. Een kijkje in het Papoealeven, door H. P.

Politiek Economisch Weekblad.

De nieuwe Gouverneur van Curaçao is het eerste artikel in nummer 11 van 11 Dec. — Verder Suriname en de Liberia-koffie. — Nog iets over de eischen der opleiding van de Indische ambtenaren volgens het „Academisch Statuut”. — Indische-Staatsrechtelijke Verzoeken, door prof. mr. I. A. Nederburgh (slot). — De Nederlandsche Historicus en onze Koloniale Historie, door H. A. Ritter. — Communisme en Islam, door prof. C. Spat. V.

Spoor- en Tramwezen.

Ing. P. de Gruyter behandelt: Het Meetrijtuig der Nederlandsch-Indische Staatsspoorwegen.

Tropisch Nederland.

Afl. 16 van 2 Dec.: Curaçaosche Problemen, door C. K. Kesler, handelende over de oeververbinding in de Hoofdplaats Willemstad. — De Minahassers en hunne Mythen, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis, VII. Verhaal van den zoon der weduwe en het jonge woka-blad. — Van gewone en ongewone dingen uit Indië, door zwerfer. — Verder bespreking van het Platenalbum „Onze West in Beeld en Woord”, door C. K. Kesler.

Het Vaderland.

van 7 Dec. avondbl. C.: Uit het wondere Insulinde. Hoe de kunst van Indië ontstaan is, door J. A. Loebèr Jr. Het artikel behandelt bladwerk. No. van Vrijdag 13 Dec. avondbl. D.: Waar gaat het in Indië met het leger naar toe, door K. F. E. Gerth van Wijk, voormalig legercomm. in N.-I. Vervolg op Zat. 14 Dec. Avondbl. D.

Zendings- en Missietijdschriften.

De Banier, 31 Ooc. no. 44. Indische reisbrieven, no. XXIV. Kisaram, Sentimenten, Spray-rubber. — Zending en Bestuur. — Padvinderstochten op Samosir. (Uit het Leidersblad, Oct.).

St. Claverbond, Dec. no. 10: De Paters Franciscanen naar Java, door H. Bastiaanse S.J. Een twintigjarige missiearbeid in de 16de eeuw zal, na eeuwen onderbreking, worden hervat.

Een Vaste Burg is onze God. No. 4 van Dec.: Varen tusschen de Batoe-eilanden, door W. L. Steinhart Jr. — Uit het dagboek van zending Schröder.

De Macedoniër van Nov. no. 11. Het boek van Stanley Jones: Christus langs den Indischen heirweg en de Zendingsoodschap voor Java. (Lezing in 1928 voor het Studentencongres gehouden), door B. Alkema. — De schooldienst en de Medische Dienst op Soemba, door D. K. Wielinga.

Nederlandsch Zendingsblad van Dec. no. 12. Van het Zendingveld West-Java, door K. J. B. — Het Kerstfeest in Posso, door Alb. C. Kruij. — 50 jaren in dienst der Zending. — Het werk in de Bataklanden.

Wolanda-Hindia. Zendingstijdschrift voor jongeren. Voortzetting van de Java-cent, opger. 1864. Wij ontvingen de nummers Oct. en Nov. In het Oct.-no.: Lector in Indië, door dr. H. Kraemer. — De strijd tegen het oerwoud, door dr. G. Roijer. — De jeugd en de koloniën, door dr. C. P. Gunning. In het Nov.-no.: Javaansche Gezinnen, door Rn. S. Nimpoeno. — Een praatje over taal en zending, door Orang Mongobara. Het blad is keurig uitgegeven en goed verlicht.

BOEKENSCHOUW.

Encyclopaedie van Ned.-Indië. Aanvullingen en wijzigingen. Afl. 20 (Nieuwe serie afl. 5). Mart. Nijhoff, f 1.20.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek. (Uitg. d. h. dep. van Landbouw, Nijverheid en Handel. No. 74: De landbouwexportgewassen van Ned.-Indië in 1928 (Ned. en Eng.). Nijhoff, f 3.— No. 76. Meerjarige overzichten van den in- en uitvoer van Ned.-Indië (Ned. en Eng.). Dl. II Buitengewesten, f 1.25.

Verslag betreffende den gouvernementsspandhuisdienst over het jaar 1928 (Ned.-Indië). Nijhoff, f 1.30.

Verslag van 's Lands steenkolenmijnen over het jaar 1928 (Ned.-Indië). f 1.40.

Het financieel administratief stelsel van Nederlandsch-Indië. Een leidraad voor studie en administratief werk, samengesteld in overleg met de generale thesaurie bij het dep. van financiën, door A. J. G. A. Wielemans. Nijhoff, f 4.60.

De geschiedenis van Curaçao, door C. P. Ameunxen, f 4.40, is thans overgegaan in handen van Mart. Nijhoff.

Kaffee, Zucker und Bananen, door Helmer Key. Eine Reise nach Cuba und Guatemala. München, Drei Masken Verlag. Uit het Zweedsch.

Het Indische monster. Een jongensboek, door Jan Feith, f 3.50.

Naar Oost en West, door W. A. Wijdeveld. Voor schoolgebruik.

De invloed der moderne Westersche beschaving op de Maleische taal, door H. Koot. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het lectoraat in de praktijk van het Maleisch, vanwege het fonds ten behoeve van Indologische studiën aan de rijks-universiteit te Utrecht, op den 28en October 1929. f 0.80.

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31 a. 6738

Suriname.

„De West” van 12 November schrijft onder het hoofd „De commodores in aantocht”:

„Omstreeks twee uur Zaterdagmiddag vloog over de stad het vliegtuig Bahia van de N.J.R.B.A. (New York—Radio—Buenos Aires) komende van Georgetown. Het had een licht defect aan den vleugel en vloog — met toestemming der Pan American Airways — rechtstreeks naar de Zanderij, waar op het vliegveld het defect werd verholpen. Den volgenden ochtend elf uur vertrok het, hoog boven de stad vliegend, naar Cayenne, met eindbestemming Buenos Aires. Zondag moest van dezelfde luchtlijn de Pernambuco komen, die echter opgehouden werd in Demerara, waar een lid van de bemanning in de rivier viel en vrij ernstig verwond werd. Men verwacht dit vliegtuig binnen enkele dagen, als het ten minste niet rechtstreeks van Georgetown doorvliegt naar Cayenne.

Maandagmiddag half zes vloog de Tampa, eveneens van dezelfde luchtlijn, onze haven binnen en ankerde in de rivier, niet ver van het postvliegtuig van de Pan American Airways, dat eenige uren vroeger hier aankwam en ditmaal niet doorvlog naar de Zanderij. De Tampa vervolgde hedenochtend half negen de reis naar Buenos Aires.

Al deze vliegtuigen, van een betrekkelijk klein type, vervoerden geen passagiers.

In de eerste helft van de volgende week verwacht men echter de eerste Commodore-vliegtuigen, of wel de zogenaamde vliegboten, die dertig passagiers kunnen vervoeren.”

„De Pan American heeft het voornemen om binnenkort den postdienst uit te breiden tot een dienst driemaal per week, terwijl waarschijnlijk spoedig ook zal worden begonnen met passagiersvervoer.

In de Vereenigde Staten zijn reeds vele honderden aanvragen ingekomen van toeristen en anderen, die gaarne van dezen mooien vliegdienst willen gebruik maken voor een bezoek aan de West-Indiën, met eindpunt Suriname.”

Wij verwijzen hier nogmaals naar de beschouwingen in „De Surinamer” van 26 September, overgenomen in ons blad van 31 October. Lindbergh zag het goed in toen hij in zijn onderhoud met den redacteur van „De West” zeide dat het zoo moest worden, dat de bewoners van de Vereenigde Staten hun „week-end” zoeken in een dezer landen.

Zal Suriname „een dezer landen” worden, dan moet de vraag gesteld: „waar zullen die vele honderden toeristen en anderen in Paramaribo behoorlijk onderdak vinden?” De bestaande pensions zullen niet aan de behoefte kunnen voldoen. De toeristen zullen waarschijnlijk welgestelde menschen zijn, gewoon aan comfort. De behoefte aan een modern hotel, zooals wij bespraken in ons nummer van 28 November, zal zich dringend doen gevoelen, wil men toeristen trekken. Anders slaan deze Paramaribo over.

Het is te hopen dat de Tweede Kamer, bij de a.s. behandeling van de Surinaamsche begrooting, deze voor de kolonie inderdaad gewichtige aangelegenheid niet uit het oog zal verliezen. Er is periculum in mora.

* *

„De West” van 15 Nov. schrijft: „Uit Demerara werd vanwege de N. Y. R. B. A.-Line telegrafisch het verzoek gedaan aan den vertegenwoordiger der Pan American, of het vliegtuig, in verband met een vleugeldefect, zou mogen landen op de Zanderij. De Pan American had geen enkel bezwaar dit verzoek in te willigen.

Beide lijnen zijn concurrenten, maar geen vijanden van elkander. Zooals de heer Lundell het tegenover ons uitdrukte: *straight competition*.”

Daar het terrein op de Zanderij voorloopig in gebruik is afgestaan aan de Pan American en de definitieve voorwaarden waarop zij dit terrein zal mogen gebruiken, nog niet zijn vastgesteld, werd — alvorens aan de N. Y. R. B. A.-Line toestemming werd gegeven — nog even overleg gepleegd met den administrateur van financiën, die natuurlijk ook zijnerzijds geen enkel bezwaar daartegen had.

De Pan American heeft reeds een vrij aanzienlijk bedrag uitgegeven om het vliegveld in orde te maken, een radio-installatie te bouwen en het gebouw te meubileren op de Zanderij, dat voorloopig te harer beschikking is gesteld. In dit gebouw (voorzien van zes bedden en het noodige meubilair) hebben de piloten der N. Y. R. B. A. gelogeerd.

Hoe ten slotte de voorwaarden zullen zijn waaronder het terrein op de Zanderij aan de Pan American in gebruik wordt gegeven, is nog niet vastgesteld. Natuurlijk zullen daarbij voorwaarden worden gesteld ten aanzien van Hollandsche vliegtuigen, militaire vliegtuigen enz.

Maar ieder zal het zeker billijken, dat indien vreemde vliegtuigen van dit veld gebruik maken, dit zal moeten geschieden met toestemming van de Pan American, aan wie de eventuele baten ook in de eerste plaats ten goede zullen moeten komen.”

„De West” maakt tevens van de gelegenheid gebruik om het gerucht tegen te spreken dat er onderhandelingen worden gevoerd door de Pan American om terrein te koopen op Blauwgrond, voor een vliegterrein.

* *

„De West” van 19 November schrijft:

„Het eerste commodore vliegtuig — weldra door meerdere te volgen — arriveerde hier Zaterdagavond half zeven, met rood-groen licht op.

Dit type vliegtuig, bestemd voor 32 passagiers (het zal er echter voorloopig niet meer dan 20 vervoeren) draait op twee machtige motoren, elk van 550 paardekracht, welke 13 voet boven het watervlak gelegen zijn. De inrichting is weelderig te noemen, met een keurig gemeubeld salon, divans, gemakkelijke draaistoelen, een ruim buffet, toiletgelegenheid, enz. Zij worden vliegboten genoemd, omdat zij zich zowel in de lucht als op het water kunnen voortbewegen.

De vleugelwijdte is honderd voet. De dagelijks af te leggen afstand bedraagt 1000 tot 1200 mijl. Het traject New-York naar Buenos Aires moet, als de geregelde dienst geopend wordt (vermoedelijk begin 1930) in een week worden afgelegd. De bedoeling is later ook des nachts te vliegen, in welk geval de reis in vier dagen kan worden volbracht.

De Buenos Aires heeft Maandagmorgen de reis naar Buenos Aires voortgezet.”

* *

Ten Gouvernementshuize te Paramaribo heeft de vorige maand een bespreking plaats gevonden tusschen den Gouverneur en twee hoofdambtenaren, met een Commissie uit de Kamer van Koophandel en Fabrieken nopens een door de Kamer ingediend voorstel om den afzet uit Suriname naar Curaçao uit te breiden, door vestiging aldaar van een verkoopgelegenheid voor Surinaamsche producten, zowel van den landbouw als van de nijverheid. Dank zij de belangstelling van Bestuurszijde voor de zaak, leidde de bespreking tot vrij positieve resultaten, vernam „De West”: de bedoelde Commissie zal voorloopig diligent blijven en nog nadere gegevens omtrent dit plan aan het Bestuur verschaffen.

* *

Naar „De West” verneemt, interesseert de gouverneur zich bijzonder voor het vraagstuk der vestigingsplaatsen, of liever het koloniatievraagstuk.

Op 21 November zou ten gouvernementshuize een conferentie plaats vinden van den Gouverneur, met ambtenaren van den landbouwdienst, hoofdambtenaren en leden van den raad van bestuur, ter bespreking van dit vraagstuk.

* *

Streng discretie, accurate bediening, prima kwaliteiten en soepele betalingsvoorwaarden zijn de factoren, waardoor ieder Repatriërende bij voorkeur koopt in

MAGAZIJN „DE RESIDENTIE”

LANGE BEESTENMARKT 119-127

DEN HAAG :: TEL. 15555

— GROOTE SORTEERING —
DAMES- en HEERENKLEEDING
MEUBELN - BEDDEN - RADIO

ENZ. ENZ. ENZ.

DIRECT VAN EIGENAAR,

een op eersten stand Duinoord gel., uitstekend onderhouden

HEERENHUIS TE KOOP

plaf. en muren geschilderd.
9 Kamers, Badk., K., K., Z.,
Gas en Electr. Tramlijnen 1,
10 en 14. Koopprijs f 25000.-

STATENLAAN 48
DEN HAAG - TEL. 52569

Wij lezen in „De West” van 12 November:
„In verschillende Engelsche West-Indische nederzettingen gingen geregeld stemmen op, om een eigen omroep te stichten. De Britsche post-autoriteiten hebben hieraan gehoor gegeven en er zijn den laatsten tijd reeds verschillende proefuitzendingen gegeven met een zender, die in het postkantoor te Georgetown (Britsch Guyana) is opgesteld. Deze experimentele uitzendingen zijn naar genoegen geslaagd, zoodat men het plan heeft opgevat, om te Georgetown een permanent omroepstation op te richten. Een goed orkest is daar aanwezig.”

* * *

Naar „De Surinamer” van 10 November verneemt is de eerste auto van Albina naar Moengereden. De weg is nagenoeg voltooid.

* * *

Aan het „Utrechtsch Nieuwsblad” van 9 December ontleenen wij het volgende:

„Suriname-avond. In de zaal van het Zusterhuis werd wederom een Suriname-avond gehouden, de derde der reeks van zes.

Ditmaal trad als spreekster op mevr. R. Schutzjensen, die het onderwerp „Meisjes- en vrouwenleven in Suriname” behandelde.

Na te zijn ingeleid door dr. Steinback, ving spreekster aan met te verklaren, dat het vrouwenvraagstuk in Suriname iets geheel anders omvat dan in onze Europeesche landen.

Nog bij lange na niet is de vrouw daar zoover, dat ze aan gelijkstelling met den man denken zou. Zij, die haar man nog „massa”, d.i. heer, noemt, is met veel minder tevreden.

’t Aantal vrouwen is in Suriname zeer veel grooter dan dat der mannen. Spr. gaat hiervan de verschillende oorzaken na. Moeilijk is de vraag, hoe dit surplus aan vrouwen zich een weg door het leven moet banen. Een ware noodtoestand heerscht er voor de vrouwen, wijl de betrekkingen, waarvoor zij in aanmerking zouden kunnen komen, zeer schaarsch zijn.”

* * *

„De Maasbode” van 7 Dec. schrijft:

„Het steeds toenemend aantal der in Suriname ingevoerde Javanen, meestal voor den plantagearbeid — hun aantal wordt reeds op omstreeks 30.000 geschat, zoodat zij weldra met de Britsch-Indiërs gelijk staan, zoo ze dezen nu al niet overtreffen — maakte het voor de R.-K. Missie noodzakelijk allerlei voorzieningen te treffen, teneinde ook hen, meestal arme Mahomedanen, aan de weldaad des geloofs deelachtig te maken.

Reeds werd aan den bekenden Pater Ahlbrinck de hoofdleiding der Javanen-Missie in Suriname opgedragen. Reeds werd een Javaansche Catechist aangesteld. Reeds kon men in ons „Jaarboek” van het Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding lezen van een opgericht R.K. Internaat voor Javaansche jongens te Meliapur.

Thans vernemen wij, dat de Eerwaarde Soeurs van Oudenbosch in het Para-district, op enkele uren afstands van de hoofdstad Paramaribo, een huis met school voor de Javaantjes gebouwd hebben en dat ook weldra voor de Javaansche meisjes een R.-K. Internaat geopend zal worden.”

* * *

„De Surinamer” van 14 November schrijft:

„Op 3 November overleed te Nieuw Nickerie Ferdinand Albert Profit, meer bekend als captain Profit, ruim 100 jaren oud.

Profit was van Coronic afkomstig en had het zee-mansbloed van zijn volk. Tot op hoogen leeftijd voerde hij nog het bevel over een kottier. Hij behoorde te Nickerie tot de bekende persoonlijkheden.”

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië Keizersgracht 255 AMSTERDAM . (C) Tel. 31290 en 35290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 5008	Incasseringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
---	---	--

Curaçao.

De waarnemende cijfers.

Wij vreezen, dat onze lezers niet veel weten van den man, die tegenwoordig het hoogste gezag in de kolonie in handen heeft. Wanneer het hun gaat als ons, dan zullen hun onderstaande bijzonderheden, ontleend aan *Het Vaderland* van 12 Dec. l.l., dat ook een portret geeft, aangenaam zijn.

„Herman Schotborgh is 5 April 1883 op Curaçao geboren. Na de lagere school te hebben doorlopen, ging hij naar een vervolgcursus, door twee onderwijzers op het eiland opgericht. In 1901 kwam hij, 18 jaar oud, op het administratiebureau. Pas kort in dienst zijnde verving hij reeds een adjunctcommissie. Hij werd postdirecteur op Aruba, ging in 1910 naar Saba en St. Eustatius om de nieuwe belastingwetten uit te voeren (een nprécair werkje), keerde in 1911 terug bij de administratie der financiën en werd in 1925 benoemd tot administrateur. In 1927 vroeg hij voor het eerst, na 25 jaar, verlof en ging in Europa reizen, na zijn eerste waarnemend gouverneurschap. In Mei van dit jaar keerde hij terug en werd in October weer waarnemend gouverneur.”

Oud-Gouverneur Fruytier.

De *Amigoe* heeft bij het telegrafisch bericht van het aan den heer Fruytier verleende ontslag het volgende bijschrift:

„Gouverneur Fruytier is het eerste politieke slachtoffer van den 8en Juni.

Toch staat voor ons vast, dat zijn houding in dien nacht, tot groot heil gestrekt heeft van Curaçao. Wanneer door een ander optreden, de Venezolanen waren overgegaan tot moord en brandstichting van stad en Isla, de ramp zou nooit te herstellen zijn geweest.

Maar gelijk de „Maasbode” schreef: „ook het vervullen van een zwaren plicht kan iemand voor het vervolg voor een bepaalde positie min of meer onmogelijk maken.

En volgens het oordeel der regeering was dit zoo, bij gouverneur Fruytier.

Ruim een half jaar heeft de heer Fruytier op Curaçao de vertegenwoordiging gevoerd van H. M. de Koningin. Hij kwam hier, als bestuurder een onbeschreven blad zijnde. Toch deed zijn rede bij de opening van den Kolonialen Raad in Mei, groote verwachtingen koesteren; maar nog geen maand later kwam de „noche triste” en zooals de gouverneur zelf mededeelde, „daarmee was een slagboom gevallen op zijn weg.”

Gezien den korten tijd en de zeer moeilijke, ongewone omstandigheden, is het moeilijk zoo niet onmogelijk een oordeel te vellen over d bestuurs-gaven van den heer Fruytier. Dat hij toch ook wel krachtig kon optreden, hebben we nog gezien in de laatste dagen voor zijn vertrek.

Curaçao blijft echter grooten dank verschuldigd aan gouverneur Fruytiërs optreden in den nacht van 8 Juni. Nobel heeft hij toen zich zelf opgeofferd, ten einde grooter kwaad te keeren. Dank brengen we hem ook voor zijn hoogstaand gedrag als mensch, dat werkelijk zonder eene smet was, en een voorbeeld voor allen.”

Het blad deelt ten slotte nog mede van den afgetreden gouverneur het volgende telegram te hebben ontvangen:

„Amigoe di Curaçao. Bij aftreden als Gouverneur breng ik dank aan bevolking Curaçao voor onder-vonden medewerking en vertrouwen, Fruytier.

Koloniale Raad.

Eenigen tijd geleden is de heer mr. Polyliet, lid van het hof van justitie, door den Kolonialen Raad ten tweeden male als eerste candidaat in een vacature voorgedragen. De *Amigoe* verneemt nu, dat hij niet zal benoemd worden, omdat de regeering van oordeel is, dat de rechterlijke macht voldoende in den Raad vertegenwoordigd is.

Wonderlijk bericht! De rechterlijke macht is, dachten wij, in het geheel niet in den Raad vertegenwoordigd en dient erin ook niet vertegenwoordigd te wezen.

De begroting.

Met 73 tegen 1 stem is de begroting van „Kolonien” aangenomen, nadat de Curaçaosche aangelegenheden daarbij vrij uitvoerig besproken waren. St. Eustatius kwam in afwijking van de West-Indische Encyclopaedie, dat Lamont nog in het-

zelfde jaar, 1709, naar Curaçao terugkeerde. Gerepliceerd is er niet. Men zal het verstaan, dat wij de verschijning der Handelingen willen afwachten, alvorens met een enkel woord de gedach-tewisseling te bespreken.

Nieuwe boeken.

Het gaat hard met de lectuur over Curaçao. Nauwelijks is Amelunxen van de pers, of een nieuw boek ligt op onze tafel. Het zijn de „Herinneringen” van den bekenden St. Martijner, den heer J. C. Waymouth. Onder den titel *Memories of Sant Martin (Netherland Part.) 1852—1926. Preceded by a Short Sketch of Earlier History.* heeft hij zijn gedenkschriften laten drukken en uitgegeven bij Advocate Co., Ltd. op Barbados. Het boekje geeft wat de titel belooft. Vooral zijn landgenooten zullen reden hebben de heer Waymouth, geen onbekende in de geschiedenis van zijn ieland, dankbaar zijn voor het vastleggen van zooveel bijzonderheden.

En nu kondigt de *Amigoe* nog een tweede boek aan *Aardrijkskunde. De eilanden van Ned. West-Indië, Venezuela en Columbia*, door Fr. M. Realino, onderwijzer aan het St. Thomas-College. Als wij het boek ontvangen hebben, hopen wij er op terug te komen.

Geschiedkundige sprokkelingen.

De geschiedenis der Bovenwindsche Eilanden.

Prof. Knappert is in de December-aflevering van *De West-Indische Gids* zijn geschiedenis der Bovenwindsche Eilanden begonnen, waar Hamelberg was uitgescheiden, dus nog heel in het begin, 1700. Het is niet veel fraais wat we te hooren krijgen. Trouwens een en ander was niet onbekend uit de Deductie, gedaan maken by ofte van wegen *Hendrik van Dam*, Fiscaal, Auditeur, ende Secretaris van de Eylanden St. Eustatius ende Zaba; den Eerwaardigen, Godsgeleerden *Anthony Couan*, Bediennaar des Goddelijken Woords aldaar; de Heer Jan Symonsz Donker, gewesene provisioneel Commandeur, jegenwoordig Capiteyn Lieutenant, President Raad van de Justitie; *Pieter Lespier*, Oud Raad; en *Johannes Meyer*, gewesene Sergeant; alle Habitanten van de voorsz Eylanden St. Eustatius en Zaba; overgelevert aan de Ed. Groot Achtbare Heeren Bewindhebbers van de Generale Geoctroyeerde West-Indische Compagnie ter Kamer van Tiene, tot Amsterdam haar respectieve Cessie genomen hebbende, in Haar Ed. Vergadering, den..... 170....

Door de bronnen, die prof. Knappert ontsloten heeft op het Rijksarchief en in de Kerkelijke Archivalia, hooren wij nu dezelfde geschiedenis van twee kanten vertellen. De ernstige beschuldigingen tegen den commandeur Isaac Lamont komen wel op sommige punten in een ander licht te staan, nu wij ook den beschuldigde over zijn beschuldigders hooren. Trouwens prof. Knappert deelt mee, dat Lamont, na ontslagen te zijn in 1707 hersteld werd.

Uit den Verren Vreemde.

Exterritorialiteit in China.

Op de vraag, door het Tweede Kamerlid Wijnkoop gesteld, of onze regeering van de Chineesche regeering een nota had ontvangen, waarin zou zijn aangekondigd, dat op 1 Januari 1930 alle exterritoriale rechten in China zullen worden afgeschaff, kon de Minister van Buitenlandsche Zaken, d.d. 11 November, antwoorden: „Een nota, als hier bedoeld, is noch aan de Nederlandsche regeering, noch, voor zoover thans der regeering bekend, aan andere mogendheden gericht.”

Toch is een dergelijke nota nadien wel aan regeeringen, voor wier onderdanen nog exterritoriale rechten in China bedongen zijn, verzonden (wij meenen onder dagteekening van 29 November). Hieruit behoeft men niet tot de gevolgtrekking te komen, dat de heer Wijnkoop een scherp vooruitzienden blik heeft gehad. De bedoeling van de regeering te Nanking, om met ingang van 1 Januari 1930 tot de opheffing over te gaan, was bekend. Zij is ter zake reeds vele maanden geleden in overleg met de betrokken vreemde mogendheden getreden. Deze hebben op de ter zake ontvangen vraag ook geantwoord, het antwoord was vooralsnog afwijzend, in afwachting of de rechtszekerheid voor vreemden in China voldoende zou worden gewaarborgd. Daarna verluide, dat de Chi-

neusche regeering den maatregel toch zou doorvoeren en hiervan kennis zou geven aan de betrokken regeeringen (Engeland, Frankrijk, Amerika, Nederland). Dit voornemen heeft ook bestaan. Vandaar de berichten, die den heer Wijnkoop aanleiding gaven den 5en November zijn vragen op te stellen. Maar Nanking heeft eerst 3 à 4 weken later tot verzending van de nota besloten, zoodat on- Minister van Buitenlandsche Zaken moest a- oorden zooals hij den 11en November deed.

Agezien van het wel dan niet ontvangen van de bedoelde nota, was door den heer Wijnkoop aan de regeering tevens ook gevraagd, of zij in het algemeen het oogenblik niet gekomen acht om thans van alle exterritoriale rechten in China afstand te doen. Hierover had de Memorie van Antwoord nopens de begroting van Buitenlandsche Zaken zich reeds uitgelaten en de minister kon dus daarnaar verwijzen. Vermeld was:

„De houding der Nederlandsche Regeering tegenover China heeft zich gekenmerkt door sympathie voor het Chinese volk, dat zich in zijn land voor zoo groote moeilijkheden geplaatst ziet. De aanbevelingen der commissie, die ingevolge een der resoluties van Washington betreffende de exterritorialiteit een onderzoek in China heeft ingesteld naar het rechtswezen aldaar, zooals dat thans nog bestaat en verder ware te verbeteren, leveren, naar de meening der Nederlandsche Regeering, een deugdelijke basis ter beoordeeling van wat door de betrokken mogendheden in overleg met China zou kunnen worden gedaan om aan de wenschen van China tegemoet te komen en geleidelijk tot opheffing der extraterritorialiteit te geraken naar gelang daartoe voldoende waarborgen aanwezig zullen zijn.”

Hierin ligt opgesloten, dat de Nederlandsche regeering zich gevoegd heeft naar het advies van de internationale commissie, en dat dit advies aanwijzingen bevat om geleidelijk tot opheffing der exterritorialiteit te geraken.

De Chin. reg. heeft, zooals gezegd, niet dadelijk, na ontvangst van de bedenkingen op haar eerste voorstel weer met een nieuwe nota geantwoord. Maar zij heeft aan het corps diplomatique, dat meendeels nog te Peking resideert, verzocht officieele vertegenwoordigers naar Nanking te zenden tot het voeren van onderhandelingen t.z.v. de afschaffing van de gemengde rechtbanken, die in Sjanghai haar zetel hebben. Het corps diplomatique oordeelde zich echter terecht niet bevoegd tot het voeren van dergelijke onderhandelingen. Het verwees de Chinese regeering naar de buitenlandse consuls der betrokken mogendheden te Sjanghai. De regeering bleef toch bij haar opvatting. Zij beschouwde de ontvangen afwijzing blijkbaar als een voldoende rechtvaardiging om nu zonder medewerking van buitenlandse diplomaten tot een beslissing te komen. Den 21en November wist een telegram te vermelden, dat de nationale regeering de verklaring had afgelegd, dat zij op 1 Januari 1930 de internationale rechtspleging in China afschaft. Hierdoor zullen de overige clausules in de bestaande verdragen met de vreemde mogendheden echter niet worden aangetast, deze zijn gehandhaafd. Dit is dan ten slotte (29 November) per nota aan de vreemde regeeringen medegedeeld.

China blijft 't land van de groote verrassingen; de zaak heeft een niet verwachte v.ending genomen.

Over de vraag, hoe zich te stellen tegenover deze door Nanking gezonden mededeeling, vormde zich een Engelse en een Fransche opvatting. Londen wilde het nieuwe jaar afwachten, om eerst te handelen als men precies zou weten op welke wijze China zijn besluit zou uitvoeren. Parijs bepleitte een nadere uiteenzetting van de bedoelingen, in de hoop Nanking alsnog tot beter inzicht te brengen.

Men mag niet gering denken over de verantwoordelijkheid, welke de staatslieden, bij het nemen van een besluit ten deze, op zich zouden hebben genomen. De ondervinding heeft geleerd, hoe in China wordt gewerkt met de boycott-methode, die niet alleen de nijverheid en den handel van de aangeezene natie treft, maar ook de Chinese gemeenschap zelf.

De woelingen der laatste dagen hebben de kwestie der aparte rechtspraak eensklaps naar den achtergrond verschoven. Onder deze omstandigheden zal Frankrijk, en zullen alle mogendheden het vermoedelijk geraden achten het Londensche standpunt maar in te nemen, ongeacht in hoever zij dit onder andere omstandigheden als 't beste zouden hebben beschouwd.

De regeering van Tsjiang Kai Sjek is in benauwdheid gebracht. De vroegere toestand is weer ingetreden, tal van generaals hebben strijdmachten in het veld, die de regeering van Nanking bedreigen. Zoo Tsjiang Fai Kwei en Feng.

't Lijkt nu zeker niet 't oogenblik om de vreemde mogendheden tegen de huidige regeering in het harnas te jagen.

Nanking kan zich of gesteund, of bedreigd voelen door de gewapende macht, die onder vreemde vlag in zijn wateren aanwezig is om de veiligheid der vreemde onderdanen te beschermen, een be-

scherming die China hun dus nog niet kan waarborgen.

Zoo bezien, lijkt 't of het besluit der afschaffing van de exterritorialiteit op 1 Januari wel zal vergeten worden, om het voor later op de verlanglijst te houden. De regeering van Nanking zou dit nu waarschijnlijk ook wel wenschen, nu zij door zoovele andere moeilijkheden geplaagd wordt; maar is zij vrij in haar handelen? Tot de verwijten, die haar treffen, en die door de dreigende vijanden tegen haar uitgespeeld worden, behoort ook: te weinig energie tegenover den vreemdeling. Verstrikt 1 Januari zonder dat zij uitvoering heeft gegeven aan het genomen besluit, dan... ja wat dan?

Nederland zegt zich de rol toe van de kat uit den boom te kijken.

Als 't niet mee wenscht te doen aan de maatregelen, die door de andere mogendheden, welke in deze aangelegenheid betrokken zijn, worden genomen om de rechten te doen gelden, waarop de contractsluiters staan en willen blijven staan, dan zou het, naar onze meening, beter doen en loyaler handelen, door voor zich van de bijzondere rechten afstand te doen. Het moet hiervoor dan wel 't juiste oogenblik weten te kiezen, maar 't mag zich overigens vrij tot handelen achten.

Voor 't voeren van een zelfstandige politiek behoeft 't in deze niet vreesachtig te zijn. In de Chinese aangelegenheden heeft elk der betrokken mogendheden zelfstandige stappen gedaan, en zij hebben dit van elkander als ten volle rechtmatig aanvaard.

Door van zijn exterritoriale rechten afstand te doen zou Nederland in China in dezelfde omstandigheden komen te staan als waarin b.v. Duitsland en Oostenrijk zich bevinden.

Men versta ons goed. Het groote rijk van Nederland in Azië heeft zelfstandig te overwegen, welke houding 't oirbaar acht tegenover de Chinese wenschen. Staat het aan de zijde van hen, die aan China niet wenschen toe te geven, dan zij 't, met de andere, ook de groote mogendheid, in zijn doen en laten. Wil 't dit niet doen en niet zijn, dan late 't niet de andere alleen de kastanjes uit het vuur halen, dan schuile 't niet weg achter die andere mogendheden. Dan volge het een eigen politiek, ongeacht wat 1 Januari brengen zal.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Apeldoorn.

Tot heden heeft de secretaris-penningmeester ontvangen aan contributie 1930 f 91.—
Aan extra bijdragen „ 30.50

Tot 16 December totaal f 121.50

De lezing door den heer C. Frans zal vermoedelijk 23 Januari 1930 gehouden worden. Het gezelschap bestaat uit 5 personen. Voorloopig zal het programma zijn: Voordracht over Timor (land, volk en kunst), lichtbeelden; tot slot sesandomuziek met zang; mogelijk zal er ook interessant demonstratie-materiaal aanwezig zijn. Een en ander stelt echter naar verhouding nog al eischen aan de kas der afdeling. Wij hopen echter op ons postgiro 93038.

Het Bestuur.

Afdeling Bergen op Zoom.

Op 6 Januari zal een lezing met lichtbeelden worden gehouden door den heer Mr. Dr. P. H. W. G. van den Helm, oud-Gouvernements-secretaris van Suriname. Onderwerp: „Algemeen overzicht van land en volk in West-Indië.”

De Secretaris.

Afdeling Breda.

De aandacht zij gevestigd op eene zeer nuttige instelling door het Bestuur in het leven geroepen en wel „een Informatiebureau”, adres: Wilhelminastraat 39, aldaar.

Afdeling 's-Gravenhage.

VOORDRACHT MET LICHTBEELDEN EN FILMS.

Zaterdag 21 December e.k. om 2 uur precies zal de heer Johan Koning in het Scala-theater, Wagenstraat 34 alhier een voordracht houden over „Mooi Indië” (moderne reizen in den Archipel) met lichtbeelden en films.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Afdeling Groningen en Ommelanden.

Den 20en December e.k. zal in de Hamburgerzaal van het Concerthuis in de Boelestraat de Billitonfilm vertoond worden.

RADIO BRAAT

TELEFUNKEN-SERVICE-STATION 5787

LAAN COPES VAN CATTENBURCH 88

DEN HAAG :: TELEFOON 17072

Afdeling Rotterdam.

INDISCHE FILMAVOND.

De Vereeniging Oost en West, afdeling Rotterdam, heeft in samenwerking met de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen 10 Dec. in de Nutszaal de film Tropisch Toerisme vertoond.

Ter inleiding gaf de heer L. D. Petit, secretaris van Oost en West, afdeling Amsterdam, een schets van de opkomst van het scheepvaartverkeer in den Indischen Archipel.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

De juist verschenen, geheel nieuw bijgewerkte ledenlijst der Vereeniging is ad f 2.50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat, Korte Voorhout 6, Den Haag, Postrekening 14574.

Op een nader te bepalen datum, na afloop der Haagsche Vredesconferentie, zal te 's-Gravenhage een Vredes- en Volkenbondtentoonstelling gehouden worden, uitgaande van het Bestuur der bekende Vereeniging van dien naam.

De tentoonstelling zal bestaan uit 5 afdelingen: a. een historische afdeling, b. eene welke uitsluitend omvat de georganiseerde vredesbeweging in het algemeen, c. eene economische afdeling, d. eene gewijd aan den oorlog en ten slotte eene die gewijd is aan den Volkenbond en zijn arbeid.

De tentoonstelling, welke gehouden wordt in de Grafelijke zalen, zal geopend zijn op elken werkdag van 10—6 en 's avonds van 8—10, des Zondags van 1—5 uur. Entrée op werkdagen f 0.50; des avonds f 0.25 (alleen 's Maandagmiddags f 1.—). Een loterij ad f 1.— per lot is er aan verbonden.

Adres van het Uitvoerend Comité: Jan van Nassastraat 93, 's-Gravenhage.

De heer Dr. W. G. N. v. d. Sleen, Leeghwaterstraat 14, Haarlem, stelt zich beschikbaar voor het houden van lezingen met lichtbeelden tegen nader overeen te komen voorwaarden.

Enkele onderwerpen: Bekend en onbekend Java en Sumatra; Bali, Lombok en Amboina; Nieuw-Guinea en de Digoel.

De besturen der afdelingen worden opmerksaam gemaakt op de vervaardiging van een film over de Zuiderzeewerken door den heer G. Ralfs, Leeraar aan de R. H. B. S. te Harlingen, Z. O. Singel 31.

De „Harlinger Crt.” prijst de film als een „Cine matografisch juweeltje”. Voor inlichtingen, kosten-opgaaf enz. wende men zich tot genoemd adres.

Van de Redactie.

EEN ZWARE LUCHTKERSTMAIL VOOR INDIË

Het 8e vliegtuig vertrokken met ruim 335 K.G. post

Met het vliegtuig, dat 12 December van Schiphol naar Nederlandsch-Indië is vertrokken, werden 30 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 335,875 K.G. bruto en 320,475 K.G. netto

De zending bevatte 14.559 brieven, 2408 briefkaarten, 53 drukwerken, 8 monsters en 47 postwissels, totaal 17.075 stuks. Hiervan werden aan geteekend verzonden 914 brieven en 61 briefkaarten, totaal 975 stuks.

M. Z. Booleman's Postzegelhandel

AMSTERDAM

Galerij 47 (bij Paleis v. Volksvlucht) - Tel. 34092

IN- EN VERKOOP VAN POSTZEGELS

Vraagt gratis Prijscourant

5741

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te uiten. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziekkennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.—

GOOSEN & SWAGERMAN
LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG - TEL. 37867
PIANO'S - ORGELS - RADIO

De Geëmployeerde bij de Suiker-Industrie.

Bij ons Informatie-bureau is verkrijgbaar de juist verschenen 3e en verbeterde uitgave van dit boekje, dat een overzicht geeft van den werkring en de vooruitzichten, benevens van de inrichtingen tot opleiding voor die industrie. De bewerking geschiedde door de H.H. H. Ch. G. J. van der Mandere, Secretaris van den Bond van Eigenaren van N.-I. Suikerondernemingen, en A. Voskuil, Oud-gedelegeerde van de Mij. tot Exploitatie van de Suikerondernemingen Sentanen-Lor, Brangkal en Dinoyo.

Bijgewerkt met de laatste gegevens. Zeer belangrijk! Prijs f 0.75, f 0.06 portokosten.

HET HOOFDBESTUUR.

NIEUWE LEDENLIJST VAN „OOST EN WEST”

Voor Firma's die de eerstdaags te verschijnen nieuwe volledige LEDENLIJST der Vereeniging wenschen te ontvangen, wordt de ingenaaide lijst verkrijgbaar gesteld ad f 2.50 per ex., bij het Algem. Secret. der Vereen., K. VOORHOUT 6, Den Haag

BERGEN OP ZOOM

**CONFISEUR CUISINIER
PATISSIER**
E. J. ASSELBERGS
FORTUINSTR. 5 TELEFOON 140
BERGEN OP ZOOM

STICHTING BANDOENSCHE TECHNISCHE HOOGESCHOOL-FONDS.
Aankoop van een instrumentarium voor mechanica.
In de vergadering van den Raad van Beheer der Stichting, gehouden te 's-Gravenhage in het Gebouw van het Kon. Instituut van Ingenieurs, werd, overeenkomstig het voorstel der Commissie van vertegenwoordiging in Ned.-Indië, gesteund door de Faculteit der Technische Wetenschap, besloten uit de fondsen voor 1929 een bedrag van f 5000.— ter beschikking te stellen van prof. ir. C. G. J. Vreedenburgh, thans met verlof in Nederland, voor aankoop van een instrumentarium voor mechanica, als eerste grondslag voor de stichting van een mechanica-laboratorium aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng.

AFGESTUDEERDEN AAN DE T. H. TE BANDOENG.
In het Jaarboek Juli 1929 der Technische Hoogeschool is opgenomen een lijst der gediplomeerden, met opgave der door hen bekleede betrekkingen. Daaruit blijkt, dat er 72 Bandoengsche civiel ingenieurs zijn, die zoo goed als allen bevredegende betrekkingen bekleeden. De lijst is afzonderlijk gedrukt en voor belangstellenden beschikbaar bij den secretaris-penningmeester der Stichting, 's-Gravenhage, Prinsessegracht 23.

Van het Informatie-Bureau.
BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIE:
Dr. K. A. H. Hidding, Ambtenaar v. d. beoefening v. d. Ind. talen, Kon. Wilhelminalaan 261, Voorburg.
Ir. M. W. den Outer, Tijd. ingenieur 3e kl. b. d. dienst voor waterkracht en electriciteit, Steenstraat 17, Arnhem.
Ir. C. H. van Raalten, Ingenieur 3e kl. b. d. dienst v. d. Mijnbouw, Markt 9, Delft.
Mej. Dr. K. A. M. van Munster, Leerares b. h. Openbaar M.O., leerares a. d. Gem. H.B.S., Nijmegen.
INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF:
Mej. V. de Vries, Verpleegster 1e kl. b. d. Hosp.dienst, Mauvestraat 5, Amsterdam (Z.)
W. van Hartingsveldt, Ass.-resident b. d. Alg. Bestuursdienst, Gr. Hertoginnelaan 232, 's-Gravenhage.
J. F. A. Beifroid, Onderwijzer 1e kl. b. h. O.W.L.O., Barbarossastraat 43, Nijmegen.
G. J. van Wagenveld, Onderwijzer 1e kl. b. h. O.W.L.O., 1e Sweelinckstraat 5, 's-Gravenhage.
Sj. H. Leegstra, Hoofdinsp., hoofd van den dienst van scheepvaart, p.a. Ned. Handel Mij., 's-Gravenhage.

M. J. J. Boender, Electro-technisch werktuigkundig opz. 1e kl. b. d. dienst v. d. Mijnbouw, De Mient 140, 's-Gravenhage.
Mr. J. H. Kalma, Hoofd v. d. Adm. dienst v. h. Boschwezen, Fred. Hendriklaan 246, 's-Gravenhage.
J. Kooij, Techn. ambt. 2e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Burg. Meyneslaan 8a, Rotterdam.
D. Jansen, Ingenieur 1e kl. b.d. S.S. en Tr., Valkenboschlaan 27, 's-Gravenhage.
E. E. R. Edwards van Muyen, Adj.-ambt. v. d. Inklaringsdienst S.S., Obrechtstraat 411, 's-Gravenhage.
J. A. M. van Velthoven, Onderwijzer 1e kl. b.h. O. W. L. O., Kanaalstraat 202, IJmuiden.
Kenstraat 23, 's-Gravenhage.
K. L. Jacobs, Adj.-inspecteur der Cenrtale kas, Rein- W. P. Berkelaar, Hoofdopz. b. d. W. en 's Lands B. O. W., Emmastraat 18, Zwijndrecht.

MET PENSIOEN:
Mevr. R. Vis geb. Bouwmeester, tijd. Onderwijzeres 3e kl. bij het O.W.L.O., Van Weede van Dijkveldstraat 60, Den Haag.
A. van Wogtendonk, Hoofd der Openb. 1e Lagere school A te Semarang, B. Wuytierslaan 156, Amersfoort.
D. J. G. van Setten, Landbouwconsulent, Ubbergsche Veldweg 67, Nijmegen.
F. Strik, Ambt. ter besch. van den adviseur van de Centralisatie, Frans v. Mierisstr. 56, Amsterdam (Z.).
A. B. ten Berge, Onderwijzer 1e kl. O.W.L.O., Oranjekade 39, Haarlem.
W. J. Knoop, Opperhoutvester, Noorder Amstellaan 161, Amsterdam.
Mr. H. W. Pruisen, Lid v. d. Raad van Justitie te Soerabaja, van Galenstraat 74, 's-Gravenhage.
B. J. Pas, Inspecteur 1e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Regentesselaan 80, 's-Gravenhage.

Accountantskantoor F. E. EVERS

Lid van den Nederlandschen Bond v. Accountants

**Accountancy —————
Nederlandsche en Indische Belastingzaken**

Kantoor: Javastraat no. 76 - Telefoon 13041
Woonhuis: Segbroeklaan 56 - Telefoon 39190

Mutatiestaat van 11 tot 18 December.

Nieuwe Leden	Geïntroduceerd door:
C. A. Ruempol, Adj. Inspecteur Alg. Politie in N.-I., Amsterdam, Jan Luykenstraat 32. f 5.	den heer J. Kouwenaar te Amsterdam.
P. Doeksen, Heemstede, Heemsteedsche Dreef 15. f 5	den heer F. C. de Hossou te Heemstede.
Mr. W. Suermond Wzn., R'dam, Westersingel 97. f 5...	den heer F. A. Vervloet te Rotterdam.
Mevr. C. van Woerkom-Fock, Rotterdam, Diergaarde- laan 37. f 5	den heer Fr. Oudschans Dentz te Den Haag.
Mevr. Chr. van der Houven van Oordt-van Oordt, Hal- steren, Halstersche weg 72. f 5.	Afdeulingsbestuur Bergen op Zoom.
C. F. Bevin, Directeur Wester-Handelsbank, Bergen op Zoom, Blauwehandstraat 31. f 5.	den heer H. Kedde te Nijmegen.
J. P. M. Vlekke, Leeraar M.O., Bergen op Zoom, Ant- werpsche straat 11. f 5.	Secretaris Afd. Den Haag.
W. A. Schuddeboom, Onderwijzer 1ste klasse N.-I. m.v. Nijmegen, Fransche straat 35. f 5	Mevr. W. L. Swaan-Buddingh te Den Haag.
Mevr. H. M. Berghuis-Buning, Den Haag, Laan van Meerdervoort 294. f 5.	Hoofdbestuur van „Oost en West”.
Mej. A. Thorbecke, Den Haag, Flatgebouw „Bosch- zicht”, Benoordenboutscheweg 32. f 5.	den heer J. H. N. van Lienden te Utrecht.
A. W. Deeleman, Den Haag Verhulststraat 66. f 5	
B. W. T. van Slobbe, Gouverneur van Curaçao, Den Haag, Celebesstraat 74. f 10	
J. F. van Plassche, Oud O.-I. Ambtenaar, Utrecht, Jan van Scorelstraat 68. f 5	
Afschrijvingen	
Mevr. A. Roëll-Cremer, Den Haag, Hofzichtlaan 7 (over- leden).	J. W. F. Nienhuys, Nijmegen, Sumatraplein 9. A. F. Borren, Kapitein der Politietroepen te Curaçao.
Adresveranderingen	
G. J. van der Heide, Secretaris der Afd. Arnhem, Oos- terbeek L. Benedendorpsweg, van: 4, naar: 8 „Huize den Uil”.	Cultuurmaatschappij Kali Bendo en Soember Agoeng, Den Haag, van: Bankastraat 140, naar: Lange Hout- straat 22.
Mej. P. J. Keuchenius, Zeist, van: Burgemeester Patijn- laan 108, naar: De Genestellaan 26.	R. G. W. Farret Jentink, Kap. Inf., van: Malang, naar: Den Haag, Valeriusstraat 97. f 5.
J. A. Pet, Luit.-Kol. Inf., Amersfoort, van: Wyersstraat 10, naar: Arnheemsche weg 92.	W. A. Westerwijk Bosdijk, van: Cheribon, naar: Den Haag, Daal en Bergsche Laan 84, p.a. H. Tiedeman. f 5—
W. G. Moggenstorm, Ass.-Resident, van: Amersfoort, Marnixlaan 55, naar: Weltevreden, p.a. Dep. v. B.B.	J. Swartjes, Oud Luit.-Kol. N.-I. L., Nice, van: Hotel Richmond, naar: Avenue Mirabeau 4.
Mevr. J. der Kinderen-Knijff, van: Breda, Ginneken- weg 121a, naar: Ginneken, Wilhelminastraat 45.	H. Agerbeek, Kapt. Inf., van: Den Haag, Weissen- bruchstraat 138, naar: Bandoeng, D. v. O.
H. Ch. Goosen, Resident m.v., van: Oegstgeest, naar: Leiden, Hotel Rijnland.	A. Th. van Es, Afdeulingshoofd S.S., van: Den Haag, Ijsvogelplein 2, naar: Bandoeng, p.a. Hoofdbest. S.S.
Dra. I. Reesink-Bonebakker, Zutphen, van: Coehoorn- singel 50, naar: Deventerweg 35.	C. Ch. Berkholt, Bouwkundige S.S., thans: Bandoeng, Papandajanlaan 82.
Th. F. H. Zurhake, Den Haag, van: Frankenslag 311, naar: van Boelzelaerlaan 85.	M. F. Tydeman, Ass.-Resident, thans wd. Burgemees- ter van Buitenzorg.
Mej. M. G. Meijer, Den Haag, Frankenstraat, van: 10 naar: 12.	M. A. Los, Asp. Controleur B.B., van: Maros, naar: Bonthain.
R. C. Pohl, van: Medan naar: Utrecht, Amsterdamsche Straatweg 144B. f 5.	J. Hardeman, Directeur van O. en E. in N.-I., Den Haag, van: Groot Hertoginnelaan 250, naar: Beek- laan 482.
Mr. J. Westerman Holstijn, Amsterdam, van: Reynier Vinkeleskade 82 naar: Keizersgracht 743.	